WYBORY SAMORZĄDOWE
21 października 2018 r.

Szkolenie członków obwodowych komisji wyborczych ds. ustalenia wyników głosowania.

Wrzesień 2018 r.

Opracowanie:

© Krajowe Biuro Wyborcze

Krajowe Biuro Wyborcze

PROGRAM SZKOLENIA

- Obowiązki członków komisji
- Uprawnienia mężów zaufania i obserwatorów międzynarodowych
- Prawa dziennikarzy
- Zadania komisji przed dniem wyborów
- Sporządzenie protokołu przekazania
- Ustalenie wyników głosowania
- Szczegółowe omówienie sporządzenia protokołów głosowania w obwodzie na przykładach:

  Ustalenie wyników głosowania w wyborach
  * do rady gminy niebędącej miastem na prawach powiatu
  * do rady miasta na prawach powiatu, rad dzielnic m.st.Warszawy,
  * do rady powiatu,
  * do sejmiku województwa
  * wójta/burmistrza/prezydenta miasta
- Uwagi do protokołów głosowania
- Przekazywanie protokołów głosowania TKW
- Przekazanie materiałów z wyborów urzędnikowi wyborczemu.
- Ponowne głosowanie w wyborach wójta.

Krajowe Biuro Wyborcze
Delegatura w Rzeszowie

35-959 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 15
(budynek Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie)
Tel.: (17) 867-14-18; 867-14-16
Fax.: (17) 867-19-97
Adres e-mail: rze-dyr@kbw.gov.pl

Komisarz Wyborczy w Rzeszowie I – **Marcin Dudzik**
Komisarz Wyborczy w Rzeszowie II – **Beata Bury**

Dyrektor Delegatury KBW w Rzeszowie – **Paulina Ślemp**

Pełnomocnik ds. obsługi informatycznej Komisarzy Wyborczych w Rzeszowie – **Robert Bara**

Strony internetowe: www.pkw.gov.pl ; http://rzeszow.kbw.gov.pl

PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁONKÓW KOMISJI

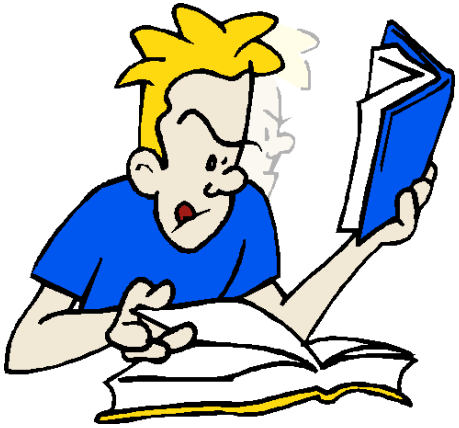

Członkowie Obwodowych Komisji Wyborczych ds. przeprowadzenia ustalenia wyników głosowania w obwodzie zobowiązani są do zapoznania się z całością wytycznych - *uchwała PKW z dnia 17 września 2018 r. w sprawie wytycznych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzonym na dzień 21 października 2018 r.*

Zgodnie z art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej są wiążące dla komisji niższego stopnia. **Dlatego też członkowie komisji zobowiązani są zapoznać się z całością wytycznych i bezwzględnie je stosować**.

Obsługę i techniczno-materialne warunki pracy OKW, w tym możliwość wykorzystania techniki elektronicznej oraz **wykonanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów** na obszarze gminy **zapewnia wójt (burmistrz, prezydent miasta)** (art. 156 § 1 Kodeksu wyborczego).

Krajowe Biuro Wyborcze

NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNE

UCHWAŁA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 23 sierpnia 2018 r.
w sprawie w sprawie należności pieniężnych przysługujących członkom komisji wyborczych w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego

Członkom OKW za czas związany z wykonywaniem zadań członka komisji przysługuje zryczałtowana dieta w wysokości:

1) dla przewodniczących obwodowych komisji wyborczych - 380 zł;
2) dla zastępców przewodniczących obwodowych komisji wyborczych – 330 zł;
3) dla członków obwodowych komisji wyborczych – 300 zł;

W wyborach WBP - w głosowanie ponownym, dieta przysługuje w połowie wysokości

Krajowe Biuro Wyborcze

NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNE

UWAGA:

- **zryczałtowana dieta nie przysługuje**, jeżeli członek obwodowej komisji wyborczej nie uczestniczył w czynnościach związanych z przeprowadzeniem głosowania lub ustaleniem wyników głosowania.

- dojazd członka obwodowej komisji wyborczej na posiedzenie, szkolenie *(o ile szkolenie przeprowadzane jest w tej samej gminie, w której siedzibę ma komisja)*, **traktowane jest jako dojazd do miejsca pracy i w związku z tym członkowi komisji nie przysługuje zwrot kosztów dojazdu do siedziby komisji czy miejsca szkolenia.**

CZŁONKOWIE KOMISJI

- W dniu wyborów członkowie komisji są obowiązani nosić w widoczny sposób identyfikatory z imieniem i nazwiskiem oraz funkcją pełnioną w komisji.
- Przewodniczący komisji kieruje jej pracami, zwołuje jej posiedzenia i przewodniczy im. W razie nieobecności przewodniczącego jego obowiązki pełni zastępca przewodniczącego komisji.
- Podczas ustalania wyników głosowania przewodniczący komisji odpowiada za utrzymanie porządku i spokoju oraz przestrzeganie właściwego toku czynności.
- Przewodniczący komisji **odpowiada za utrzymanie porządku i spokoju, czuwa nad przestrzeganiem tajności głosowania,**
- **Przewodniczący komisji m**a prawo żądać opuszczenia lokalu przez osoby **naruszające** porządek i **zakłócające** spokój. W razie potrzeby może zwrócić się do Policji o pomoc (art. 49 § 3 Kodeksu wyborczego).

MĘŻOWIE ZAUFANIA

- **1 komitet wyborczy = 1 mąż zaufania (wyłącznie osoba pełnoletnia);**
- **jest on wyznaczony przez pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego, który zarejestrował listę kandydatów w danym okręgu lub zarejestrował kandydata na wójta w danej gminie. Mężowie zaufania danego komitetu mogą zmieniać się w ciągu pracy komisji;**
- **legitymuje się zaświadczeniem (wg wzoru ustalonego przez PKW uchwałą z dnia 30 lipca 2018 r.) lub jego kopią – podpisaną przez właściwy organ podmiotu uprawnionego lub upoważnioną przez ten organ osobę + okazanie komisji kserokopii upoważnienia.**
  Komisja sprawdza zaświadczenie oraz tożsamość tej osoby;
- **powinien posiadać identyfikator. Identyfikatory nie mogą zawierać elementów kampanii wyborczej.**

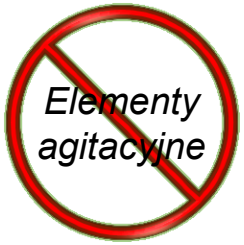

Krajowe Biuro Wyborcze

WZÓR ZAŚWIADCZENIA DLA MĘŻA ZAUFANIA

ZAŚWIADCZENIE DLA MĘŻA ZAUFANIA

Ja ……
(imię - imiona i nazwisko)

jako pełnomocnik wyborczy – osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego*, działając w imieniu:

Nazwa komitetu

zaświadczam, że Pan / Pani:

Imię		Drugie imię		Nazwisko	
Numer ewidencyjny PESEL					

został(-a) wyznaczony(-a) na męża zaufania do:

…… w ……**
(nazwa komisji wyborczej i, w przypadku obwodowej komisji wyborczej, jej numer) (miejscowość)

w wyborach ……
(nazwa wyborów)

zarządzonych na dzień ……
(data wyborów)

……
(podpis pełnomocnika lub osoby upoważnionej)

* Jeżeli zaświadczenie wystawiła osoba upoważniona przez pełnomocnika, zaświadczenie należy okazać właściwej komisji wyborczej łącznie z kopią udzielonego upoważnienia.

** W przypadku wyznaczenia męża zaufania do obwodowej komisji wyborczej zaświadczenie dotyczy zarówno obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie, jak i obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, chyba że zostanie w nim wskazana tylko jedna z tych komisji.

Zaświadczenie powinno zostać sporządzone według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą uchwałą z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie wzoru zaświadczenia dla męża zaufania (M.P. poz. 822). Zaświadczenia mogą różnić się między sobą wyglądem i układem graficznym, ale ich treść musi odpowiadać wzorowi ustalonemu przez Państwową Komisję Wyborczą

Krajowe Biuro Wyborcze

MĘŻOWIE ZAUFANIA

Mężem zaufania nie może być:

- kandydat w wyborach;
- komisarz wyborczy;
- pełnomocnik wyborczy;
- pełnomocnik finansowy;
- urzędnik wyborczy;
- członek komisji wyborczej.

Mężowie zaufania nie mogą

1)wykonywać żadnych czynności członka komisji;
2)pomagać wyborcom w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień;
3)liczyć, ani przeglądać kart do głosowania przed rozpoczęciem głosowania, w trakcie głosowania i po jego zakończeniu, tj. nie mogą mieć żadnego kontaktu fizycznego z kartami do głosowania – nie mogą dotykać kart – w żadnym momencie;

Wykonywanie uprawnień mężów zaufania nie może utrudniać pracy komisji, zakłócać powagi głosowania ani naruszać jego tajności.

Krajowe Biuro Wyborcze

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

Mężowie zaufania mają prawo w szczególności:

1) być obecni podczas wszystkich czynności komisji wyborczej, do której zostali wyznaczeni;
2) być obecni w lokalu wyborczym w czasie przygotowania do głosowania, w trakcie głosowania i podczas ustalania wyników głosowania i sporządzania protokołu;
3) obserwować liczenie głosów przez obwodową komisję wyborczą ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie i ustalanie przez nią wyników głosowania;
4) zgłaszać przewodniczącym komisji na bieżąco uwagi i zastrzeżenia;
5) wnosić uwagi do protokołu głosowania, z wymienieniem konkretnych zarzutów;
6) być obecni przy przewożeniu i przekazywaniu protokołów do właściwej komisji wyborczej wyższego stopnia;
7) być obecni przy sprawdzaniu prawidłowości ustalenia wyników głosowania;
8) być obecni przy wprowadzaniu danych do sieci elektronicznego przesyłania danych.

Niedopuszczalne jest utrudnianie przez członków komisji obwodowej obserwacji mężom zaufania wszystkich wykonywanych czynności.

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

W dniu głosowania –

- od momentu rozpoczęcia pracy przez komisję - do czasu rozpoczęcia głosowania oraz
- w okresie od zamknięcia lokalu wyborczego do czasu podpisania protokołu głosowania,

czynności komisji mogą być rejestrowane przez mężów zaufania
wykorzystaniem własnych urządzeń rejestrujących (art. 42 § 5 Kodeksu wyborczego).
(bez transmisji !!!)

Materiały zawierające zarejestrowany przebieg czynności na wniosek męża zaufania, rejestrującego te czynności, mogą zostać zakwalifikowane jako dokumenty z wyborów. W przypadku, gdy mąż zaufania złoży wniosek o dołączenie zarejestrowanego przez niego materiału jako dokument z wyborów, komisja pakuje go, opieczętowuje oraz przekazuje z innymi dokumentami z wyborów komisji ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, łącznie z protokołem przekazania,

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

Natomiast obserwacja czynności wykonywanych przez komisję obwodową w trakcie głosowania, tj. w okresie od jego rozpoczęcia o godz. 7^{00} do czasu jego zakończenia do godz. 21^{00}, z zastrzeżeniem, że nie zostało ono przedłużone, nie uprawnia mężów zaufania do utrwalania pracy komisji za pomocą żadnych urządzeń rejestrujących.

Przewodniczący komisji może wydawać polecenia o charakterze porządkowym, w przypadku gdy działania mężów zaufania wykraczają poza ich uprawnienia, utrudniają pracę komisji, zakłócają powagę głosowania lub naruszają jego tajność. Fakt ten należy odnotować w punkcie XIII.6 protokołów przekazania. **Kwestie organizacyjne związane z wykonywaniem funkcji męża zaufania należą do kompetencji przewodniczącego danej komisji, który winien ustalić je i przekazać przybyłym mężom zaufania.**

OBSERWATORZY SPOŁECZNI

Prawo wyznaczenia po jednym obserwatorze społecznym do komisji wyborczych mają stowarzyszenia i fundacje, wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego, które w swoim statucie mają zapisaną realizację celu:

- **troskę o demokrację lub prawa obywatelskie**

albo

- **rozwój społeczeństwa obywatelskiego.**

Nie ma przy tym znaczenia, w jaki sposób zostaną one zapisane (jakie sformułowania zostaną użyte) w statucie.

OBSERWATORZY SPOŁECZNI

Obserwatorem społecznym nie może być:

1) kandydat w wyborach;
2) komisarz wyborczy;
3) pełnomocnik wyborczy;
4) pełnomocnik finansowy;
5) urzędnik wyborczy;
6) członek komisji wyborczej.

Obserwatorzy społeczni mają takie same uprawnienia jakie przysługują mężom zaufania **za wyjątkiem:**

1) wnoszenia uwag do protokołu głosowania;
2) obecności przy przewożeniu i przekazywaniu protokołu do właściwej komisji wyborczej wyższego stopnia.

ZAŚWIADCZENIE DLA OBSERWATORA SPOŁECZNEGO

Wzór zaświadczenia dla obserwatora społecznego

ZAŚWIADCZENIE DLA OBSERWATORA SPOŁECZNEGO

Ja .....
(imię i nazwisko)

działając w imieniu organu uprawnionego do reprezentowania na zewnątrz stowarzyszenia/fundacji,*)
do którego(-ej) celów statutowych należy troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego:

Nazwa stowarzyszenia lub fundacji	
Numer KRS	

zaświadczam, że Pan / Pani

Imię		Drugie imię		Nazwisko	
Numer ewidencyjny PESEL					

został(-a) wyznaczony(-a) na obserwatora społecznego do:

.....
(nazwa komisji wyborczej / w przypadku obwodowej komisji wyborczej jej numer)
w .....
(miejscowość)

w wyborach .....
(nazwa wyborów)

zarządzonych na dzień .....
(data wyborów)

.....
(podpis osoby uprawnionej)

*) niepotrzebne skreślić lub pominąć

**) W przypadku wyznaczenia obserwatora społecznego do obwodowej komisji wyborczej zaświadczenie dotyczy zarówno obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie, jak i obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, chyba że zostanie w nim wskazana tylko jedna z nich.

Zaświadczenie podpisane przez osobę działającą w imieniu organu uprawnionego do reprezentowania na zewnątrz stowarzyszenia/fundacji.
Zaświadczenia mogą różnić się między sobą wyglądem i układem graficznym, ale ich treść musi odpowiadać wzorowi ustalonemu przez Państwową Komisję Wyborczą. Na podstawie przedłożonego komisji zaświadczenia, w którym wskazany będzie numer, pod którym stowarzyszenie lub fundacja została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego, członek komisji weryfikuje uprawnienie do wyznaczenia obserwatorów społecznych przez dane stowarzyszenie lub fundację. Sprawdzenia można dokonać w wyszukiwarce Ministerstwa Sprawiedliwości na stronie internetowej Ministerstwa

Krajowe Biuro Wyborcze

OBSERWATORZY MIĘDZYNARODOWI

Przy wszystkich czynnościach komisji mogą być również obecni
obserwatorzy międzynarodowi
zaproszeni przez PKW.

Obserwatorzy międzynarodowi przedstawią komisji **zaświadczenie** wydane przez PKW. Obserwatorzy posiadają **uprawnienia mężów zaufania**, z wyjątkiem prawa do wnoszenia uwag do protokołu (art. 50 § 2 Kodeksu wyborczego).

Nie mogą oni wykonywać żadnych czynności członka komisji, pomagać głosującym w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień.

PRAWA DZIENNIKARZY

- ważna legitymacja dziennikarska lub inny dokument potwierdzający reprezentowanie redakcji;

- obowiązek zgłoszenia przewodniczącemu komisji oraz stosowanie się do zarządzeń mających na celu zapewnienie powagi i tajności głosowania;

NAZWA
podtytuł pisma

LEGITYMACJA PRASOWA

nr ...../.....

Zaświadczam, że Pan/i

.....

legitymujący/a się dowodem osobistym
nr ..... wydanym przez .....

.....

jest redaktorem miesięcznika kulturalnego
NAZWA

Proszę o okazanie pomocy przy
zbieraniu dla nas materiałów prasowych.

Xawery Ygerkowski
redaktor naczelny

legitymacja ważna do końca .....r

- Zakaz przeprowadzania wywiadów w lokalu, w którym odbywa się głosowanie;

- Zakaz przebywania w lokalu przed rozpoczęciem głosowania oraz po jego zakończeniu.

Krajowe Biuro Wyborcze

PRAWA DZIENNIKARZY

Za zgodą właściwej gminnej komisji wyborczej dopuszczalne jest sfilmowanie i sfotografowanie przez przedstawicieli prasy momentu otwierania przez obwodową komisję wyborczą ds. ustalenia wyników głosowania urny wyborczej i wyjmowania z niej kart do głosowania.

Po wykonaniu tej czynności przedstawiciele prasy obowiązani są niezwłocznie opuścić lokal komisji.

Nie jest potrzebna zgoda komisarza.

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM WYBORÓW

Niezwłocznie po powołaniu komisja odbywa pierwsze posiedzenie, na którym dokonuje wyboru przewodniczącego komisji i jego zastępcy oraz, po zapoznaniu się wytycznymi, ustala sposób wykonania swoich zadań.

Każda komisja otrzyma materiały szkoleniowe- broszury:

- **Kodeks wyborczy (wyciąg),**
- **wytyczne PKW dla obwodowych komisji wyborczych ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie dotyczących zadań i trybu ustalenia wyników głosowania w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzonych na dzień 21 października 2018 r.**
- **Broszura wytycznych zawiera także regulamin pracy komisji.**

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM WYBORÓW

Niezwłocznie po ukonstytuowaniu się komisja podaje do publicznej wiadomości, w sposób zwyczajowo przyjęty, informację o swoim składzie z uwzględnieniem pełnionych funkcji. W dniu głosowania informację o składzie komisji wywiesza się w lokalu wyborczym.

Nie później niż w przeddzień głosowania przewodniczący zwołuje posiedzenie komisji poświęcone organizacji jej pracy w dniu głosowania. W czasie tego posiedzenia komisja ustala w szczególności godziny rozpoczęcia pracy w dniu głosowania. Zadania te komisja może wykonać w trakcie pierwszego posiedzenia.

Uwaga: członek komisji może zwrócić się o wydanie zaświadczenia potwierdzającego członkostwo w komisji. Zaświadczenie podpisuje przewodniczący komisji, a przewodniczącemu komisji zastępca przewodniczącego.

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM WYBORÓW

W przypadku, gdy komisji zapewniono obsługę informatyczną, operator bądź operatorzy danej komisji powinni odebrać od pełnomocnika do spraw informatyki gminnej, miejskiej lub dzielnicowej komisji wyborczej, login i hasło uprawniające do dostępu do systemu informatycznego Wsparcie Organów Wyborczych (WOW).

Odbiór loginu i hasła potwierdza się na piśmie. Operatorzy mają obowiązek zabezpieczenia loginów i haseł przed dostępem innych osób.

W przypadku zniszczenia lub utraty haseł lub loginów, należy niezwłocznie skontaktować się z pełnomocnikiem do spraw informatyki gminnej, miejskiej lub dzielnicowej komisji wyborczej w celu podjęcia dalszych kroków.

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM WYBORÓW

Przewodniczący komisji najpóźniej w przeddzień głosowania ustala z operatorem bądź operatorami informatycznej obsługi komisji miejsce i harmonogram pracy, z uwzględnieniem konieczności:

1) **wprowadzenia wszystkich danych z projektu protokołu przekazania;**
2) **wprowadzenia wszystkich danych zawartych w projektach protokołów głosowania w obwodzie;**
3) **transmisji danych z protokołu podpisanego przez członków komisji do systemu informatycznego Wsparcie Organów Wyborczych (WOW).**

PRZEKAZANIE DOKUMENTÓW
(zadania wykonywane wspólnie)

W dniu wyborów komisja zbiera się w budynku będącym jej siedzibą, przed lokalem wyborczym nie później niż o godz. 20^{45}.

Jeżeli obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie odrębnym podejmie uchwałę o wcześniejszym zakończeniu głosowania, jej przewodniczący niezwłocznie zawiadamia, za pośrednictwem wójta, obwodową komisję wyborczą ds. ustalenia wyników głosowania, na tyle wcześnie, aby jej członkowie zdążyli przybyć do lokalu komisji przed zakończeniem głosowania.

Do chwili sporządzenia protokołu przekazania, czynności wykonywane są wspólnie z obwodową komisją wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie

PRZEKAZANIE DOKUMENTÓW
(zadania wykonywane wspólnie)

Komisja wykonuje swoje zadania w możliwie pełnym składzie, lecz nie mniejszym niż 2/3 składu, z udziałem przewodniczącego komisji lub jego zastępcy.

Ile wynosi minimalny skład komisji?

W skład komisji powołano - 5 osób	→	4 członków
W skład komisji powołano - 6 osób	→	4 członków
W skład komisji powołano - 7 osób	→	5 członków
W skład komisji powołano - 8 osób	→	6 członków
W skład komisji powołano - 9 osób	→	6 członków

PRZEKAZANIE DOKUMENTÓW
(zadania wykonywane wspólnie)

Po opuszczeniu lokalu przez ostatniego wyborcę komisje zapieczętowują otwór urny wyborczej, zaklejając go **paskiem papieru opatrzonym pieczęcią komisji ds. przeprowadzenia głosowania i podpisami jej członków;**

Jeżeli komisja otrzymała jednorazowe plomby (nalepki foliowe) opatrzone unikatowym numerem, za ich pomocą (używając dwóch plomb) zabezpiecza wlot urny. Na naklejce etykiety należy postawić pieczęć komisji ds. przeprowadzenia głosowania.
Unikatowy numer plomby przewodniczący komisji wpisuje do wewnętrznego protokołu.

Należy pamiętać, że każda próba odklejenia nalepki spowoduje pojawienie się na niej napisu o tym informującego.

PRZEKAZANIE DOKUMENTÓW
(zadania wykonywane wspólnie)

Po zabezpieczeniu urny, przewodniczący obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie przygotowuje dokumenty i pakiety do przekazania obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie.

Następnie przewodniczący obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie przekazuje przewodniczącemu obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie w obecności członków każdej z komisji obwodowej wymaganą dokumentację z wyborów.

PRZEKAZANIE DOKUMENTÓW
(zadania wykonywane wspólnie)

Przekazaniu podlegają:

1) spis wyborców;

2) akty pełnomocnictwa do głosowania;

3) urna wyborcza wraz ze znajdującymi się w niej kartami do głosowania;

4) egzemplarze protokołu głosowania w obwodzie;

5) niewykorzystane karty do głosowania;

6) zaplombowane pakiety z pieczęciami obwodowej komisji wyborczej:

a) ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie,

b) ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie;

7) zamknięte opakowania zawierające pakiety wyborcze niedoręczone wyborcom;

8) inne materiały będące w posiadaniu komisji.

PRZEKAZANIE DOKUMENTÓW
(zadania wykonywane wspólnie)

- Komisja otrzyma dwa zapieczętowane pakiety zawierające pieczęcie obwodowych komisji wyborczych.
- Komisja jest zobowiązana sprawdzić, czy oba pakiety są zaplombowane.
- Jeżeli pakiet zawierający pieczęć obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie był naruszony, komisja jest zobowiązana do niezwłocznego o tym zdarzeni powiadomienia komisarza wyborczego.
- Obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie **nie wolno otwierać pakietu z pieczęcią komisji ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie**.

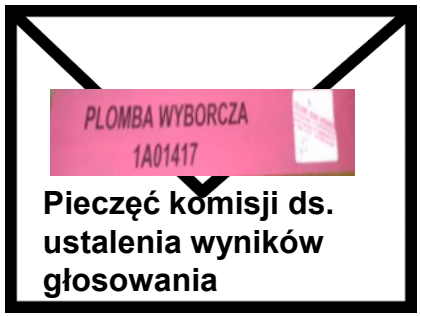

Pieczęć komisji ds. ustalenia wyników głosowania

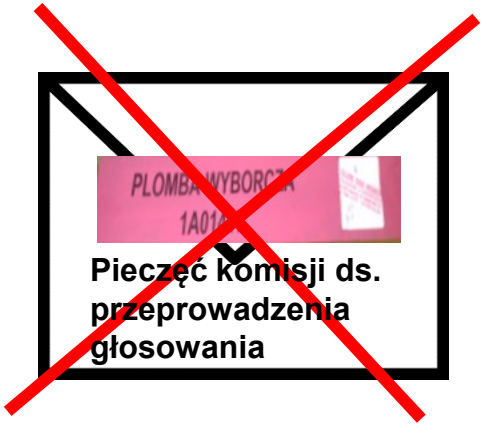
Pieczęć komisji ds. przeprowadzenia głosowania

PRZEKAZANIE DOKUMENTÓW
(zadania wykonywane wspólnie)

Członkowie obwodowej **komisji** wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie wraz z członkami obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie w obecności przewodniczących lub ich zastępców, **ustalają m. in. liczbę niewykorzystanych kart do głosowania każdego rodzaju oraz aktów pełnomocnictwa do głosowania.**

Z przekazania wymienionych wyżej dokumentów i materiałów sporządza się protokół przekazania.

Uwaga:
jeżeli ustalona przez komisję liczba wynosi zero, w *Protokole przekazania,* w ostatniej kratce z prawej strony należy wpisać cyfrę „0”.
Nie wolno zostawiać niewypełnionej kratki lub dokonywać wykreślenia.

Niedopuszczalne jest otwieranie urny wyborczej w celu zweryfikowanie którejkolwiek informacji zawartej w protokole głosowania.

PRZEKAZANIE DOKUMENTÓW
(zadania wykonywane wspólnie)

Z przekazania wymienionych wyżej dokumentów i materiałów sporządza się protokół przekazania, w którym wymienia się m. in.:

1) nazwę komisji;
2) miejsce, datę i godzinę wydania;
3) liczbę:
   a) otrzymanych kart do głosowania każdego rodzaju, ewentualnie także odrębnie dla każdego okręgu, jeżeli komisja jest właściwa dla więcej niż jednego okręgu w danych wyborach,
   b) niewykorzystanych kart do głosowania, ewentualnie także odrębnie dla każdego okręgu, jeżeli komisja jest właściwa dla więcej niż jednego okręgu w danych wyborach,
   c) aktów pełnomocnictwa do głosowania, ewentualnie także odrębnie dla każdego okręgu, jeżeli komisja jest właściwa dla więcej niż jednego okręgu w danych wyborach,
   d) wyborców korzystających z nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a;
4) informacje na temat głosowania korespondencyjnego, ewentualnie także odrębnie dla każdego okręgu, jeżeli komisja jest właściwa dla więcej niż jednego okręgu w danych wyborach;
5) inne istotne informacje.

PRZEKAZANIE DOKUMENTÓW
(zadania wykonywane wspólnie)

W protokole tym wpisuje się również m. in., w przypadku ich wystąpienia,

- **różnice pomiędzy sumą liczb kart niewykorzystanych i wydanych wyborcom a liczbą kart otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą**
- **o możliwości wystąpienia różnicy pomiędzy liczbą kart wyjętych z urny pomniejszoną o liczbę kart wyjętych z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym a liczbą wyborców, którym wydano karty do głosowania,**
- **o różnicy pomiędzy liczbą kart wyjętych z kopert na karty do głosowania a liczbą kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wrzuconych do urny,**
- **informacje o możliwości wystąpienia kart nieważnych.**

Jednakże przypuszczalne informacje o możliwości wystąpienia tego rodzaju sytuacji komisja wpisuje jedynie w przypadku, gdy ma wiedzę w tym zakresie (np. w trakcie głosowania wystąpiły zdarzenia, które mogły spowodować wystąpienie tych różnic).

PROTOKÓŁ PRZEKAZANIA

Załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 września 2018 r. (poz. ….)

WYBORY DO RAD GMIN, RAD POWIATÓW, SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW ORAZ WÓJTÓW, BURMISTRZÓW I PREZYDENTÓW MIAST													
Kod terytorialny gminy/ dzielnicy m.st. Warszawy*)							Nr obwodu głosowania						
Siedziba Obwodowych Komisji Wyborczych (adres)													
Gmina/ Dzielnica		Powiat				Województwo							
Obwodowa Komisja Wyborcza ds. Przeprowadzenia Głosowania						Nr							
Obwodowa Komisja Wyborcza ds. Ustalenia Wyników Głosowania						Nr							

PROTOKÓŁ PRZEKAZANIA DOKUMENTÓW OBWODOWEJ KOMISJI DS. USTALENIA WYNIKÓW GŁOSOWANIA PRZEZ OBWODOWĄ KOMISJĘ DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA

Przewodniczący/Zastępca Przewodniczącego*) obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania przekazał Przewodniczącemu/Zastępcy Przewodniczącego*) obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania, w obecności członków obu komisji:

1.	Spis wyborców	TAK/NIE*)
2.	Zapieczętowana urna wyborcza wraz ze znajdującymi się w niej kartami do głosowania	TAK/NIE*)
3.	Formularze protokołu głosowania w obwodzie	TAK/NIE*)
4.	Pieczęcie obu komisji	TAK/NIE*)
5.	Niewykorzystane karty do głosowania według poniższego zestawienia:	

I.*) ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA W WYBORACH WÓJTA/BURMISTRZA/PREZYDENTA MIASTA*)

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kart do głosowania, ustalona po ich przeliczeniu przed rozpoczęciem głosowania					
2.	Liczba niewykorzystanych kart do głosowania					

II. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA W WYBORACH DO SEJMIKU WOJEWÓDZTWA
OKRĘG WYBORCZY NR ….

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kart do głosowania, ustalona po ich przeliczeniu przed rozpoczęciem głosowania					
2.	Liczba niewykorzystanych kart do głosowania					

III.*) ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA W WYBORACH DO RADY POWIATU
OKRĘG WYBORCZY NR ….

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kart do głosowania, ustalona po ich przeliczeniu przed rozpoczęciem głosowania					
2.	Liczba niewykorzystanych kart do głosowania					

OKRĘG WYBORCZY NR ….*)

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kart do głosowania, ustalona po ich przeliczeniu przed rozpoczęciem głosowania					
2.	Liczba niewykorzystanych kart do głosowania					

UWAGA! ***Jeżeli w obwodzie odbywa się głosowanie w więcej niż jednym okręgu do Rady Powiatu – rozliczenia kart do głosowania należy dokonać odrębnie dla każdego z okręgów.***

IV.*) ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA DO RADY GMINY/MIEJSKIEJ/MIASTA
OKRĘG WYBORCZY NR ….

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kart do głosowania, ustalona po ich przeliczeniu przed rozpoczęciem głosowania					
2.	Liczba niewykorzystanych kart do głosowania					

OKRĘG WYBORCZY NR ….*)

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kart do głosowania, ustalona po ich przeliczeniu przed rozpoczęciem głosowania					
2.	Liczba niewykorzystanych kart do głosowania					

UWAGA! ***Jeżeli w obwodzie odbywa się głosowanie w więcej niż jednym okręgu do Rady Gminy/Miasta*) – rozliczenia kart do głosowania należy dokonać odrębnie dla każdego z okręgów.***

V.*) ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA DO RADY DZIELNICY M.ST. WARSZAWY
OKRĘG WYBORCZY NR ….

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kart do głosowania, ustalona po ich przeliczeniu przed rozpoczęciem głosowania					
2.	Liczba niewykorzystanych kart do głosowania					

Biuro Wyborcze

PROTOKÓŁ PRZEKAZANIA

VI.*) INFORMACJA NA TEMAT GŁOSOWANIA KORESPONDENCYJNEGO DO RADY POWIATU
OKRĘG WYBORCZY NR ….

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym					
1a.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu					
1b.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których oświadczenie nie było podpisane przez wyborcę					
1c.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było koperty na karty do głosowania					
1d.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których znajdowała się niezaklejona koperta na karty do głosowania					
1e.	Liczba kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wrzuconych do urny					

OKRĘG WYBORCZY NR ….*)

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym					
1a.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu					
1b.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których oświadczenie nie było podpisane przez wyborcę					
1c.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było koperty na karty do głosowania					
1d.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których znajdowała się niezaklejona koperta na karty do głosowania					
1e.	Liczba kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wrzuconych do urny					

***UWAGA!** Jeżeli w obwodzie odbywa się głosowanie w więcej niż jednym okręgu do Rady Powiatu – rozliczenia głosowania korespondencyjnego należy dokonać odrębnie dla każdego z okręgów.*

VII.*) INFORMACJA NA TEMAT GŁOSOWANIA KORESPONDENCYJNEGO DO RADY GMINY/MIEJSKIEJ/MIASTA
OKRĘG WYBORCZY NR ….

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym					
1a.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu					
1b.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których oświadczenie nie było podpisane przez wyborcę					
1c.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było koperty na karty do głosowania					
1d.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których znajdowała się niezaklejona koperta na karty do głosowania					
1e.	Liczba kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wrzuconych do urny					

OKRĘG WYBORCZY NR ….*)

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym					
1a.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu					
1b.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których oświadczenie nie było podpisane przez wyborcę					
1c.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było koperty na karty do głosowania					
1d.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których znajdowała się niezaklejona koperta na karty do głosowania					
1e.	Liczba kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wrzuconych do urny					

***UWAGA!** Jeżeli w obwodzie odbywa się głosowanie w więcej niż jednym okręgu do Rady Gminy/Miasta*) – rozliczenia głosowania korespondencyjnego należy dokonać odrębnie dla każdego z okręgów.*

VIII. INFORMACJA NA TEMAT GŁOSOWANIA KORESPONDENCYJNEGO W WYBORACH DO SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW I WYBORACH WÓJTÓW/BURMISTRZÓW I PREZYDENTÓW MIAST

1.	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym					
1a.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu					
1b.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których oświadczenie nie było podpisane przez wyborcę					
1c.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było koperty na karty do głosowania					
1d.	Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których znajdowała się niezaklejona koperta na karty do głosowania					
1e.	Liczba kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wrzuconych do urny					

IX.*) ROZLICZENIE AKTÓW PEŁNOMOCNICTWA W WYBORACH DO RADY POWIATU OKRĘG WYBORCZY NR ….

1.	Liczba aktów pełnomocnictwa do głosowania					

OKRĘG WYBORCZY NR ….*)

1.	Liczba aktów pełnomocnictwa do głosowania					

***UWAGA!** Jeżeli w obwodzie odbywa się głosowanie w więcej niż jednym okręgu do Rady Powiatu – rozliczenia aktów pełnomocnictwa należy dokonać odrębnie dla każdego z okręgów.*

PROTOKÓŁ PRZEKAZANIA

X.*) ROZLICZENIE AKTÓW PEŁNOMOCNICTWA W WYBORACH DO RADY GMINY/MIEJSKIEJ/MIASTA
OKRĘG WYBORCZY NR ….

1.	Liczba aktów pełnomocnictwa do głosowania					

OKRĘG WYBORCZY NR ….*)

1.	Liczba aktów pełnomocnictwa do głosowania					

UWAGA! Jeżeli w obwodzie odbywa się głosowanie w więcej niż jednym okręgu do Rady Gminy/Miasta*) – rozliczenia aktów pełnomocnictwa należy dokonać odrębnie dla każdego z okręgów.

XI. ROZLICZENIE AKTÓW PEŁNOMOCNICTWA W WYBORACH DO SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW I WYBORACH WÓJTA/BURMISTRZA I PREZYDENTA MIASTA

1.	Liczba aktów pełnomocnictwa do głosowania					

XII. NAKŁADKI NA KARTY DO GŁOSOWANIA

1.	Liczba wyborców korzystających z nakładek na karty do głosowania					

XIII. INNE ISTOTNE INFORMACJE

1. Głosowanie rozpoczęło się w dniu …….. o godz. ……. i trwało do godz. ……. .

2. Informacje o możliwości wystąpienia różnicy pomiędzy sumą liczb kart niewykorzystanych i wydanych wyborcom a liczbą kart otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą; jeżeli różnica nie występuje, wpisać „brak”:……
……
……
……

3. Informacje o możliwości wystąpienia różnicy pomiędzy liczbą kart wyjętych z urny pomniejszoną o liczbę kart wyjętych z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym a liczbą wyborców, którym wydano karty do głosowania, a także różnicy pomiędzy liczbą kart wyjętych z kopert na karty do głosowania a liczbą kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wrzuconych do urny; jeżeli nie występują, wpisać „brak”
……
……
……
……

4. Informacje o możliwości wystąpienia kart nieważnych; jeżeli nie występują, wpisać „brak”:……..
……
……
……

5. W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia; jeżeli nie wydano, wpisać „brak”:……..
……
……
……

6. Inne informacje; jeżeli nie ma, wpisać „brak”: ……..
……
……
……

Protokół został sporządzony w dniu …….. o godz. …… .

Przy sporządzeniu protokołu obecni byli członkowie Komisji:

OBWODOWA KOMISJA WYBORCZA DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA

1)	…… (nazwisko i imię — imiona, funkcja w Komisji)	…… (podpis)
2)	……	……
3)	……	……
4)	……	……
5)	……	……
6)	……	……
7)	……	……
8)	……	……
9)	……	……

OBWODOWA KOMISJA WYBORCZA DS. USTALENIA WYNIKÓW GŁOSOWANIA

1)	…… (nazwisko i imię — imiona, funkcja w Komisji)	…… (podpis)
2)	……	……
3)	……	……
4)	……	……
5)	……	……
6)	……	……
7)	……	……
8)	……	……
9)	……	……

(pieczęć obwodowej komisji ds. ustalenia wyników głosowania)

*) Niepotrzebne skreślić lub pominąć

PROTOKÓŁ PRZEKAZANIA

Komisja ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie powinna na bieżąco odnotowywać na osobnym, ręcznie sporządzonym roboczym wykazie, liczbę osób (bez podawania ich nazwisk), głosujących przy wykorzystaniu nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille`a.
Fakt głosowania przy pomocy nakładki odnotowuje przewodniczący komisji lub jego zastępca.

Powyższe jest szczególnie istotne w przypadku, gdy przy wykorzystaniu nakładki zagłosuje kilka osób, w różnych porach dnia, w obecności różnych członków obwodowej komisji wyborczej.

Ustaloną w ten sposób liczbę wyborców, korzystających z nakładek na karty do głosowania, należy wpisać w punkcie XII. NAKŁADKI NA KARTY DO GŁOSOWANIA, ppkt. 1. *Protokołu przekazania*.
W przypadku gdy żaden wyborca nie zagłosuje przy pomocy nakładki na kartę do głosowania, w punkcie tym należy wpisać liczbę „0”.

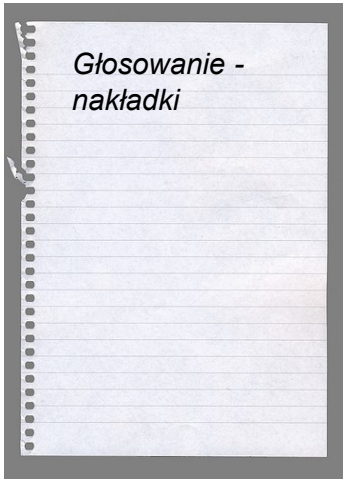

XII. NAKŁADKI NA KARTY DO GŁOSOWANIA

1.	Liczba wyborców korzystających z nakładek na karty do głosowania					4

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEKAZANIE DOKUMENTÓW
(zadania wykonywane wspólnie)

- Protokół przekazania podpisują wszyscy obecni przy przekazaniu członkowie każdej z komisji obwodowej – obowiązkowo przewodniczący lub zastępcy.

- Protokół opatruje się **pieczęcią obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników**.

- Każdy z członków komisji obwodowych oraz mąż zaufania, a także obserwator społeczny może zażądać otrzymania kopii protokołu przekazania.

- Z chwilą podpisania protokołu przekazania obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie kończy pracę i opuszcza lokal.

- Protokół przekazania obwodowa komisja wyborcza ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie przekazuje gminnej komisji wyborczej wraz z protokołem głosowania w obwodzie.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE.

Czynności związane z ustaleniem wyników głosowania w obwodzie i sporządzeniem protokołów głosowania w obwodzie komisja wykonuje wspólnie, wszyscy obecni członkowie.

Nie jest dopuszczalne tworzenie z członków komisji grup roboczych, które wykonywałyby oddzielnie czynności po zakończeniu głosowania.

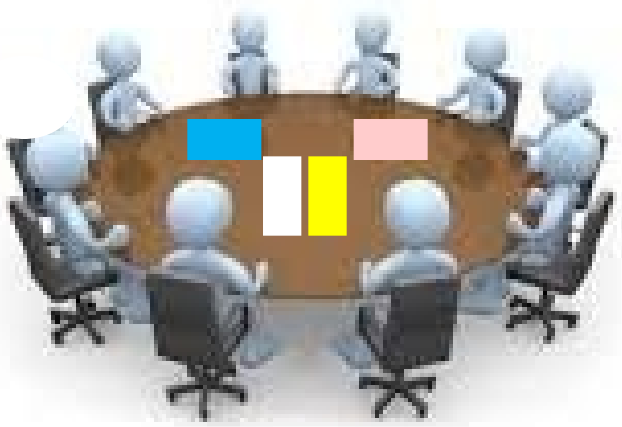

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE.

Komisja ustala wyniki głosowania i sporządza protokoły głosowania w obwodzie:

- **w wyborach do rady gminy,**
- **do rady powiatu (poza miastami na prawach powiatu),**
- **do sejmiku województwa,**
- **na wójta,**

wykorzystując w tym celu dostarczone formularze protokołów.
Jeżeli w obwodzie przeprowadzone było głosowanie do rady gminy w więcej niż w jednym okręgu, to dla każdego okręgu sporządza się oddzielny protokół.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Ustalając wyniki głosowania, obwodowa komisja wyborcza ds. ustalenia wyników głosowania, przy wykonywaniu czynności związanych ze sporządzaniem protokołów głosowania w obwodzie, jest zobowiązana do rygorystycznego przestrzegania zasad opisanych w rozdziale IV, w punktach 30- 73 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 września 2018 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie dotyczących zadań i trybu ustalenia wyników głosowania w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzonych na dzień 21 października 2018 r.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Należy mieć na uwadze, że:

- **dane zawarte w punktach I – XI protokołu przekazania muszą być przepisane do odpowiednich pozycji protokołów wyników głosowania, bez jakichkolwiek zmian i modyfikacji,**

- **jeżeli ustalona przez komisję liczba wynosi zero, w ostatniej kratce z prawej strony należy wpisać cyfrę „0”. Nie wolno zostawiać niewypełnionej kratki lub dokonywać wykreślenia**

- **liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania w wyborach do poszczególnych rad i w wyborach wójta mogą być różne,**

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA
(czynność wykonana przed otwarciem urny)

Komisja wypełnia protokoły w wyborach do poszczególnych rad i wyborach wójta.

Komisja postępuje w następujący sposób:

- **w pierwszej kolejności komisja dokonuje wypełnienia punktów o dane ustalone wspólnie z obwodową komisją wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie, wskazane w protokole przekazania. Są to odpowiednie dane z pkt I-XI protokołu przekazania,**

- **dane te należy przepisać do protokołu.**

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie
Punkt I protokołu

Protokół wyników głosowania w wyborach do rady gminy oraz wyboru wójta

I ROZLICZENIE SPISU WYBORCÓW I KART DO GŁOSOWANIA

1	**Liczba wyborców uprawnionych do głosowania *(umieszczonych w spisie, z uwzględnieniem dodatkowych formularzy)* w chwili zakończenia głosowania**			**5**	**4**	**0**
1a	w tym umieszczonych w części A spisu wyborców *(obywatele polscy)*			**5**	**3**	**9**
1b	w tym umieszczonych w części B spisu wyborców *(obywatele UE niebędący obywatelami polskimi)*					**1**

Uwaga! Suma liczb z pkt. 1a i 1b **musi być** równa liczbie z pkt. 1

liczba wyborców uprawnionych do głosowania, tj. umieszczonych w spisie + osoby dopisane przez okw ds. przeprowadzenia głosowania w trakcie głosowania na dodatkowych formularzach spisu.

Tylko obywatele polscy umieszczeni zarówno w spisie wyborców jak i dopisani do spisu

Tylko obywatele Unii Europejskiej niebędący obywatelami polskimi.

UWAGA: Jeśli w spisie wyborców oznaczonym jako część „B” nie został ujęty obywatel UE nie będący obywatelem polskim, to każdorazowo wartość pozycji 1b będzie wynosiła „0”, a wartość wpisana do poz. 1a będzie równa wartości w pozycji 1.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie Punkt I protokołu

W wyborach do rady gminy (z wyjątkiem obwodów odrębnych) i w wyborach wójta równe muszą być liczby wyborców uprawnionych do głosowania umieszczonych:

- **w części A spisu (obywatele polscy) – punkt 1a protokołu głosowania w obwodzie w wyborach do rady gminy (rady dzielnicy) i w wyborach wójta;**
- **w części B spisu (pozostali obywatele Unii Europejskiej) – punkt 1b protokołu głosowania w obwodzie w wyborach do rady gminy (rady dzielnicy) i w wyborach wójta.**

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie Punkt I protokołu

W obwodzie głosowania, w skład którego wchodzi więcej niż jeden okręg wyborczy dla wyboru rady gminy, liczba uprawnionych do głosowania w protokole głosowania w wyborach wójta (zarówno ogółem ujętych w punkcie 1, jak obywateli polskich ujętych w punkcie 1a i pozostałych obywateli Unii Europejskiej ujętych w punkcie 1b) musi się równać sumie odpowiednich liczb uprawnionych do głosowania w wyborach do rady gminy w okręgach wchodzących w skład obwodu głosowania.

Wyjątkiem jest sytuacja, gdy w jednym lub więcej z tych okręgów wyborczych dla wyboru rady gminy wyborów lub głosowania nie przeprowadza się. Wówczas liczby uprawnionych do głosowania w protokole głosowania w wyborach wójta (punkt 1, 1a i 1b) muszą być większe od sumy odpowiednich liczb uprawnionych do głosowania w wyborach do rady gminy w okręgach wchodzących w skład obwodu głosowania.

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie
Punkt I protokołu

Protokół wyników głosowania w wyborach do rady powiatu oraz sejmiku województwa

I ROZLICZENIE SPISU WYBORCÓW I KART DO GŁOSOWANIA

Uwaga! Komisja wpisuje dane dotyczące liczby wyborców umieszczonych wyłącznie w części A spisu (obywatele polscy)

1	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania *(umieszczonych w części A spisu, z uwzględnieniem dodatkowych formularzy)* w chwili zakończenia głosowania			5	3	9

Uwaga:
Obywatele UE niebędący obywatelami polskimi nie są uprawnieni do głosowania w wyborach do rady powiatów oraz sejmików województwa

Liczbę wyborców uprawnionych do głosowania w wyborach do rady powiatu i do sejmiku województwa stanowi liczba osób ujętych w części A spisu wyborców łącznie z osobami dopisanymi przez komisję w trakcie głosowania na dodatkowych formularzach części A spisu wyborców.
Liczba ta musi być równa liczbie osób wskazanych w punkcie 1a protokołu głosowania w obwodzie w wyborach rady gminy i punkcie 1a protokołu głosowania w obwodzie w wyborach wójta.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie
Punkt I protokołu

Jedynie w obwodzie głosowania, w skład którego wchodzi więcej niż jeden okręg wyborczy dla wyboru rady gminy, gdy w jednym lub więcej z tych okręgów wyborczych dla wyboru rady gminy wyborów lub głosowania nie przeprowadza się suma liczb uprawnionych do głosowania w wyborach do rady gminy, wskazanych w punkcie 1a protokołów głosowania w obwodzie w wyborach rady gminy musi być mniejsza od liczby uprawnionych do głosowania w wyborach do rady powiatu i w wyborach do sejmiku województwa.

Ponadto w obwodach odrębnych liczba uprawnionych do głosowania w wyborach do rady gminy i wójta, wskazanych odpowiednio w punkcie 1a protokołu głosowania w obwodzie w wyborach rady gminy i punkcie 1a protokołu głosowania w obwodzie w wyborach wójta, może być mniejsza lub równa liczbie uprawnionych do głosowania w wyborach do rady powiatu, a liczba uprawnionych do głosowania w wyborach do rady powiatu mniejsza lub równa liczbie uprawnionych do głosowania w wyborach do sejmiku województwa.

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie. Punkt 2 - 4b protokołu

Protokół wyników głosowania w wyborach do rady gminy (rady dzielnicy) oraz wyboru wójta

Należy wpisać liczby z punktu I.1 oraz I.2 *Protokołu przekazania*

2	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania kart do głosowania, ustalona po ich przeliczeniu przed rozpoczęciem głosowania			**5**	**4**	**0**
3	**Liczba kart niewykorzystanych**			**2**	**2**	**0**
4	Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania *(liczba podpisów w spisie oraz adnotacje o wydaniu karty bez potwierdzenia podpisem w spisie)*			**3**	**2**	**0**
4a	w tym w części A spisu wyborców *(obywatele polscy)*			**3**	**2**	**0**
4b	w tym w części B spisu wyborców *(obywatele UE niebędący obywatelami polskimi)*					**0**

Ustalenia tego dokonuje się na podstawie liczby podpisów potwierdzających otrzymanie karty do głosowania (łącznie z adnotacjami obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania, dotyczącymi braku możliwości złożenia podpisu przez wyborców niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności). Należy zwrócić szczególną uwagę na adnotacje umieszczone w rubryce „Uwagi" spisu dotyczące sytuacji, gdy wyborcy nie pobrali wszystkich kart do głosowania, np. „bez gminy" bądź „bez wójta", a w wyborach do rady dzielnicy m.st. Warszawy w obwodach odrębnych — również na adnotacje „dzielnica".

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie Punkt 2 - 4b protokołu

Liczbę wyborców ujętych:

- **w części A spisu wyborców, którym wydano karty do głosowania w wyborach do danej rady lub wójta wpisuje się w punkcie 4a odpowiedniego protokołu głosowania w obwodzie; liczba ta nie może być większa od liczby wyborców — obywateli polskich uprawnionych do głosowania (punkt 1a protokołu);**

- **w części B spisu wyborców, którym wydano karty do głosowania w wyborach do danej rady lub wójta wpisuje się w punkcie 4b odpowiedniego protokołu głosowania w obwodzie; liczba ta nie może być większa od liczby wyborców — pozostałych obywateli Unii Europejskiej uprawnionych do głosowania (punkt 1b protokołu);**

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie
Punkt 2 - 4b protokołu

Liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania w wyborach do rady gminy (dzielnicy) i wyborach wójta stanowi sumę liczby wyborców – obywateli polskich, którym wydano karty do głosowania (punkt 4a odpowiedniego protokołu głosowania) i liczby wyborców – pozostałych obywateli Unii Europejskiej, którym wydano karty do głosowania (punkt 4b odpowiedniego protokołu głosowania).

Liczbę tę wpisuje się w punkcie 4 odpowiedniego protokołu głosowania w obwodzie.

Liczba ta nie może być większa od liczby wyborców uprawnionych do głosowania (punkt 1 protokołu).

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie
Punkt 2 - 4b protokołu

Protokół wyników głosowania w wyborach do rady powiatu oraz sejmiku województwa

Wypełnianie punktu 4 protokołów głosowania w wyborach do rady powiatu i do sejmiku województwa

Przy ustalaniu liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania w wyborach do rady powiatu i do sejmiku województwa należy uwzględnić wyłącznie podpisy w części A spisu wyborców.

Należy zwrócić szczególną uwagę na adnotacje umieszczone w rubryce „Uwagi” spisu dotyczące sytuacji, gdy wyborcy nie pobrali wszystkich kart do głosowania, np. „bez województwa” bądź „bez powiatu”.

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie
Punkt 14 protokołu

UWAGA: od bieżącego slajdu, zasady ustalania wyników głosowania oraz sposób sporządzenia protokołu głosowania w obwodzie, będą takie same dla wszystkich wyborów oraz wszystkich protokołów głosowania.

IV. UWAGI I ADNOTACJE

14.*) Uwagi o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy sumą liczb z pkt. 3 i 4 a liczbą z pkt. 2; jeżeli różnica nie występuje, wpisać „brak uwag”: ……..

……**BRAK UWAG**……..

Komisja ustala, czy liczba kart niewykorzystanych (punkt 3 protokołu) i liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania (punkt 4 protokołu), stanowią w sumie liczbę kart, które otrzymała komisja (punkt 2 protokołu). Rozliczenia należy dokonać oddzielnie w każdym z protokołów. W razie stwierdzenia niezgodności należy ponownie przeliczyć podpisy w spisie, a jeśli wynik rozliczenia kart będzie ten sam — przypuszczalna przyczyna niezgodności musi być opisana w punkcie 14 właściwego protokołu głosowania w obwodzie.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie

Uwaga:
w razie braku miejsca w protokole na opisanie przyczyn rozbieżności należy dokonać tego na oddzielnej kartce papieru, która stanowić będzie załącznik do protokołu. W protokole zaś należy zamieścić informację o sporządzeniu załącznika. Jeżeli niezgodność nie występuje, w punkcie przeznaczonym na „Uwagi” należy wpisać wyrazy „brak uwag”.

Powyższe dotyczy zasad wypełniania pozostałych punktów części IV protokołu – UWAGI I ADNOTACJE , tj. punktów 15-20.

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny

Po wypełnieniu wszystkich protokołów głosowania w zakresie punktów: 1, 1a, 1b, 4 oraz 14, komisja odkłada protokół i podejmuje czynności związane z ustaleniem wyników głosowania.

Komisja sprawdza, czy pieczęcie na urnie oraz na wlocie do urny lub jednorazowe plomby (nalepki foliowe) pozostały nienaruszone, po czym otwiera urnę i wyjmuje z niej karty do głosowania.
Zaleca się zachowanie staranności przy wyjmowaniu kart z urny, aby karty do głosowania nie zostały uszkodzone. Poza tym należy wyjmować karty do głosowania z urny wyborczej w taki sposób, aby nie uszkodzić urny.

Niedopuszczalne jest przewracanie wypełnionej urny wyborczej. W przypadku, gdy urna jest znacznie zapełniona należy w pierwszej kolejności wyjąć część kart do głosowania, a dopiero później, ewentualnie ostrożnie przechylić urnę wyborczą, zachowując przy tym szczególną ostrożność.

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny

W przypadku stwierdzenia, że w urnie znajdują się inne przedmioty niż karty do głosowania (w tym np. czyste kartki papieru), komisja oddziela je od kart do głosowania, a informacje o ich odnalezieniu odnotowuje w punkcie 20 każdego protokołu głosowania w obwodzie.

W pierwszej kolejności komisja po otwarciu urny i wyjęciu z niej kart, wyjmuje karty do głosowania ze znajdujących się w urnie kopert na kartę do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym i ustala ich liczbę. Liczbę tę ustala się odrębnie dla wszystkich wyborów, dla przeprowadzenia, których komisja jest właściwa. Liczby te powinny odpowiadać liczbie adnotacji w rubryce spisu „Uwagi", że wyborca głosował korespondencyjnie. Różnica jest możliwa tylko, gdy koperta na kartę do głosowania była pusta lub, gdy w kopercie nie znajdowały się karty dla wszystkich przeprowadzanych przez komisję wyborów. Sytuację tę komisja opisuje w protokole głosowania w punkcie „Inne uwagi", wpisując np. „w jednej kopercie znajdowały się 2 karty do głosowania". Koperty na kartę do głosowania, z których komisja wyjęła kartę, komisja pakuje w pakiet, opisuje go i odkłada.

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny

Następnie komisja przegląda wszystkie karty i wydziela z nich karty całkowicie przedarte na dwie lub więcej części, których nie bierze się pod uwagę przy obliczeniach. Karty takie należy zapakować w pakiet, opieczętować go i opisać.

<u>Procedura w obwodach odrębnych, w których stosowana była urna pomocnicza:</u>
otwarcia urny pomocniczej komisja dokonuje przed otwarciem urny zasadniczej; po otwarciu urny pomocniczej komisja sprawdza, czy liczba kart każdego rodzaju wyjętych z urny pomocniczej odpowiada liczbie osób, które głosowały przy wykorzystaniu urny pomocniczej. Jeżeli komisja nie stwierdzi rozbieżności, karty wyjęte z urny pomocniczej włącza się do obliczeń wyników głosowania dokonywanych dla całego obwodu; w przypadku stwierdzenia różnic należy wyjaśnić ich przypuszczalną przyczynę i omówić w punkcie 15 właściwego protokołu głosowania lub w formie załącznika do protokołu;

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny – punkty 8 i 15 protokołu

Wyjęte z urny karty do głosowania komisja rozdziela na poszczególne grupy:

- **karty w wyborach rady gminy. Jeśli w danym obwodzie głosowania głosowano na kandydatów z więcej niż jednego okręgu, karty te należy dodatkowo wydzielić na poszczególne okręgi wyborcze,**
- **karty w wyborach rady powiatu (nie dotyczy miast na prawach powiatu),**
- **karty w wyborach sejmiku województwa,**
- **karty w wyborach wójta/burmistrza, prezydenta miasta.**

Ustalone liczby kart wyjętych z urny dla danych wyborów komisja wpisuje w punkcie 8 właściwego protokołu głosowania w obwodzie. W punkcie 8a każdego protokołu głosowania w obwodzie komisje podają liczbę kart do głosowania wyjętych z kopert na kartę do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym, ustaloną, odrębnie dla każdych wyborów. Liczbę tę należy dodać do liczby kart wyjętych z urny, o których mowa wyżej.

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny – punkty 8 i 15 protokołu

III. USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Obwodowa komisja wyborcza ds. ustalenia wyników głosowania stwierdziła, że pieczęcie na urnie pozostały nienaruszone. Po wyjęciu kart z urny komisja ustaliła na ich podstawie następujące wyniki głosowania:

8	Liczba kart wyjętych z urny			**3**	**2**	**0**
8a	w tym liczba kart wyjętych z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym					**0**

Uwaga! Liczba z pkt. 8 pomniejszona o liczbę z pkt. 8a powinna być równa liczbie z pkt. 4. Dodatkowo liczba z pkt. 8a nie powinna być większa od liczby z pkt. 7e; jeśli tak nie jest — przypuszczalną przyczynę należy opisać w pkt. 15.

15.**) Uwagi o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy liczbą z pkt. 8 pomniejszoną o liczbę z pkt. 8a a liczbą z pkt. 4, a także o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy liczbą z pkt. 8a a liczbą z pkt. 7e; jeżeli różnice nie występują, wpisać „brak uwag”: ……..…
……**BRAK UWAG**…….

UWAGA:
komisje, w których nie było kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wpisują cyfrę „0” w punkcie 8a każdego protokołu.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny – punkty 8 i 15 protokołu

Jeżeli liczba kart wyjętych z urny (punkt 8 protokołu) pomniejszona o liczbę kart wyjętych z kopert na kartę do głosowania (punkt 8a protokołu) nie jest równa liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania (punkt 4 protokołu), wówczas przypuszczalną przyczynę tego stanu rzeczy należy omówić w punkcie 15 właściwego protokołu głosowania. Przyczynę tę należy ustalić po przeliczeniu kart ważnych i nieważnych. Jeżeli różnica nie występuje, w punkcie tym należy wpisać wyrazy „Brak uwag”.

Analogicznie należy postąpić, jeżeli liczba kart wyjętych z kopert na kartę do głosowania (punkt 8a protokołu) jest większa od liczby kopert na kartę do głosowania wrzuconych do urny (punkt 7e protokołu).
Sprawdzenia dokonuje się odrębnie dla każdego protokołu głosowania.

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny – punkty 9, 10 i 16 protokołu

9	**Liczba kart nieważnych** ***(innych niż urzędowo ustalone lub nieopatrzonych pieczęcią obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania)***					**1**
10	**Liczba kart ważnych**			**3**	**1**	**9**

Uwaga! Suma liczb z pkt. 9 i 10 **musi być** równa liczbie z pkt. 8.
Jeśli w pkt. 9 liczba jest większa niż 0, przyczynę należy opisać w pkt. 16.

16.**) Uwagi o przypuszczalnej przyczynie wystąpienia kart nieważnych (pkt. 9); jeżeli liczba w pkt. 9 wynosi 0, wpisać „brak uwag”: …….....
Z urny wyjęto kartę bez pieczęci komisji ds. przeprowadzenia wyborów.

Komisja wydziela i liczy karty nieważne (tj. inne niż ustalone urzędowo lub nieopatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie), oddzielnie do każdej z rad i w wyborach wójta. Ustalone liczby kart nieważnych wpisuje się w punkcie 9 właściwego protokołu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny – punkty 9, 10 i 16 protokołu

Kartami nieważnymi są min.:

- **karty inne niż urzędowo ustalone,**
- **karty nieopatrzone pieczęcią obwodowej komisji ds. przeprowadzenia głosowania,**
- **karty opatrzone pieczęcią innej obwodowej komisji ds. przeprowadzenia głosowania,**
- **karty wykonane wadliwie przez drukarnię np. brak zadruku części karty, których wadliwość przeoczyła komisja ds. przeprowadzenia głosowania,**

Należy uważać, aby omyłkowo w tym punkcie protokołu nie wpisać liczby <u>głosów nieważnych</u>, o których będzie mowa w dalszej części prezentacji.

Również nie należy w tym punkcie protokołu ujmować <u>kart całkowicie przedartych na dwie lub więcej części</u>. Kart tych nie uwzględnia się w obliczeniach. Mogą one stanowić przyczynę różnicy w wydanych wyborcom kartach a kartach wyjętych z urny

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny – punkty 9, 10 i 16 protokołu

Jeżeli liczba kart nieważnych jest większa niż 0, przypuszczalną przyczynę wystąpienia kart nieważnych należy opisać w punkcie 16 właściwego protokołu głosowania.
Jeżeli liczba kart nieważnych wynosi 0, w punkcie 9 protokołu należy wpisać „0”, a w punkcie 16 protokołu wyrazy „Brak uwag”.

Karty nieważne należy zapakować w pakiety, odrębnie do każdej z wybieranych rad i do wyborów wójta, opieczętować je i opisać.

„Karty nieważne w wyborach …… *(wpisać rodzaj wyborów)*, w dniu 21 października 2018 r. – ……..
(liczba)

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny – punkty 9, 10 i 16 protokołu

Pozostałe karty **są kartami ważnymi (z głosami ważnymi i nieważnymi)** i na ich podstawie ustala się wyniki głosowania. Karty ważne należy policzyć, odrębnie do każdej z wybieranych rad i w wyborach wójta.

Liczbę kart ważnych wpisuje się w punkcie 10 właściwego protokołu głosowania.

Suma kart nieważnych (punkt 9 protokołu) i kart ważnych (punkt 10 protokołu) musi być równa liczbie kart wyjętych z urny (punkt 8 protokołu).

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny

Następnie komisja ustala wyniki głosowania w następującej kolejności (o ile głosowanie w danych wyborach było w obwodzie głosowania przeprowadzane) w wyborach:

1) **do rady gminy;**
2) **rady powiatu;**
3) **sejmiku województwa;**
4) **wójta.**

UWAGA:
W pierwszej kolejności komisja ustala wyniki wyborów do rady gminy. W związku z powyższym, do dalszych czynności należy pozostawić karty ważne w wyborach do rady gminy, a pozostałe karty ważne należy zapakować tymczasowo w odrębne pakiety (według wyborów), opisać je i opieczętować.
Pakiety te muszą pozostawać w pomieszczeniu, w którym komisja ustala wyniki głosowania.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Rady Gminy liczącej do 20 000 mieszkańców – punkt 11 protokołu

Komisja spośród kart ważnych wyodrębnia karty z głosami ważnymi i nieważnymi.

Najpierw komisja układa osobno Karty z głosami ważnymi i z głosami nieważnymi, a następnie karty z głosami nieważnymi dzielą wg przyczyn nieważności głosu

W przypadku, gdy w danym obwodzie głosowania głosowano na radnych z więcej niż jednego okręgu wyborczego, należy tej czynności dokonać odrębnie dla każdego okręgu wyborczego.

- **Komisja jest obowiązana przejrzeć całą kartę do głosowania.**
- **W trakcie przeglądania kart do głosowania komisja odkłada osobno karty z głosami nieważnymi według przyczyn nieważności głosu i osobno karty z głosami ważnymi.**

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny – ustalenie ważności głosu

Ustalając, czy głos na karcie jest ważny, czy nieważny, komisja stosuje poniższe reguły:

- **w przypadkach wątpliwych należy przyjmować, że znakiem „x” postawionym w kratce są co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki. Ustalenie, czy postawiony znak jest znakiem „x” w rozumieniu Kodeksu wyborczego oraz, czy postawiony jest on w kratce, czy poza nią, należy do komisji;**

- **wszelkie znaki, wykreślenia, przekreślenia, w tym również i znak „x” postawiony przez wyborcę poza przeznaczoną na to kratką, traktuje się jako dopiski, które nie wpływają na ważność głosu;**

- **wszelkie inne znaki niż znak „x”, tj. niebędące co najmniej dwiema liniami, które przecinają się w obrębie kratki, naniesione w obrębie kratki, również nie wpływają na ważność głosu.**

Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania w obwodzie po otwarciu urny – ustalenie ważności głosu

Do stwierdzenia, czy głos oddany na karcie do głosowania jest głosem ważnym, czy też głosem nieważnym**, uprawniona jest tylko obwodowa komisja wyborcza ds. ustalenia wyników głosowania**.

Uznania głosu za nieważny komisja dokonuje po okazaniu karty wszystkim członkom komisji uczestniczącym w ustalaniu wyniku głosowania.

Nie ma możliwości występowania z pytaniami w tym zakresie do innych podmiotów, w tym do komisarza wyborczego, urzędnika wyborczego, czy delegatury KBW.

Odpowiedzią może być jedynie przytoczenie brzmienia art. 5 ust. 12 Kodeksu wyborczego – **„znak „x” – rozumie się przez to co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki”** oraz zapisu pkt. 41 uchwały PKW z dnia 17 września 2018 r., przytoczonego w poprzednim slajdzie.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Rady Gminy liczącej do 20 000 mieszkańców – punkt 11 protokołu

W wyborach do rady gminy w gminie liczącej do 20 000 mieszkańców, wyborca może głosować na jednego kandydata.

Za nieważny uznaje się głos, gdy wyborca w kratce na karcie do głosowania:

- **postawił znak „x” (co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki) przy nazwisku więcej niż jednego kandydata;**
- **nie postawił znaku „x” (co najmniej dwóch linii, które przecinają się w obrębie kratki) przy nazwisku żadnego kandydata;**
- **postawił znak „x” (co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki) tylko przy nazwisku kandydata skreślonego przez gminną komisję wyborczą.**

ZASTRZEŻENIE: Jeżeli wyborca postawił znak „x” (co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki) przy nazwisku kandydata skreślonego oraz przy nazwisku innego kandydata, którego nazwisko nie zostało skreślone, to głos taki jest ważny i zaliczany kandydatowi, którego nazwisko nie zostało skreślone.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Rady Gminy liczącej do 20 000 mieszkańców – punkt 11 protokołu

11	Liczba głosów nieważnych *(z kart ważnych)*					**5**
11a	**w tym z powodu postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów**					**2**
11b	**w tym z powodu niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata**					**3**
11c	**w tym z powodu postawienia znaku „X” wyłącznie obok nazwiska skreślonego kandydata *(art. 436 § 1 Kodeksu wyborczego)***					**0**

Uwaga! Suma liczb z pkt. 11a – 11c **musi być** równa liczbie z pkt. 11.

Suma liczb z pkt. 11a – 11c musi być równa liczbie z pkt. 11.

Wyodrębnione karty z głosami nieważnymi komisja liczy i ich łączną liczbę ustaloną zgodnie z pkt 42 i 43 uchwały PKW wpisuje się w punkcie 11 protokołu głosowania.
Następnie komisja dokonuje oceny przyczyny nieważności głosu i rozkłada oddzielnie karty według przyczyny nieważności głosu.
Stwierdzone przyczyny nieważności głosu komisja wpisuje odpowiednio w punkty 11a, 11b, 11c protokołu.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Rady Gminy liczącej do 20 000 mieszkańców – punkt 11 protokołu

Karty z głosami nieważnymi należy zapakować w odrębne pakiety – według przyczyn nieważności głosu – opieczętować je i opisać

Propor
okręgu
okręgó

„Głosy nieważne z kart ważnych w wyborach do Rady Gminy (Miasta), okręg wyborczy nr ……. , w dniu 21 października 2018 r. z powodu ……. – …… .

(przyczyna nieważności) *(liczba)*

Następnie opisane w powyższy sposób pakiety z głosami nieważnymi według przyczyny nieważności głosu należy zapakować w jeden pakiet i opisać:

„Głosy nieważne z kart ważnych w wyborach Rady Gminy (Miasta), okręg wyborczy nr ……. w dniu 21 października 2018 r. – .....

(liczba)

PROPOZYCJA KARTY SEGREGACYJNEJ
(do ewentualnego wykonania i wykorzystania)

(do segregacji)

RADA POWIATU

KARTY WYJĘTE Z URNY

_____ sztuk

(liczba do wpisania w pkt. 8 protokołu uwzględniająca liczbę kart wyjętych z kopert w głosowaniu korespondencyjnym)

Uwaga:
taki sam druk jednostronny powinien Komisji przekazać na dzień wyborów Urząd Gminy

-------- przeciąć po liniach przerywanych

(do segregacji)

RADA POWIATU

KARTY PRZEDARTE NA DWIE LUB WIĘCEJ CZĘŚCI

_____ sztuk

(jeśli były w urnie liczba do wykorzystania wyłącznie do opisu sytuacji, o której mowa w pkt.15 protokołu)

(do segregacji)

RADA POWIATU

KARTY NIEWAŻNE

_____ sztuk

(liczba do wpisania w pkt.9 protokołu – sprawdzić czy suma liczb wpisanych w pkt. 9 i 10 = liczbie w pkt. 8, jeśli nie korekta)

(do segregacji)

RADA POWIATU

KARTY WAŻNE
(GŁOSY WAŻNE)

_____ sztuk

(liczba do wpisania w pkt.10 protokołu – sprawdzić czy suma liczb wpisanych w pkt. 9 i 10 = liczbie w pkt. 8,jeśli nie korekta)

(do segregacji)

RADA POWIATU

KARTY WAŻNE
- GŁOSY NIEWAŻNE
ponieważ ZNAK "X" PRZY NAZWISKACH KANDYDATÓW Z RÓŻNYCH WAŻNYCH LIST

_____ sztuk

(liczba do wpisania w pkt.11a protokołu)

(do segregacji)

RADA POWIATU

KARTY WAŻNE
GŁOSY NIEWAŻNE
ponieważ BRAK ZNAKU "X" OBOK NAZWISKA ŻADNEGO KANDYDATA Z KTÓREJKOLWIEK Z LIST

_____ sztuk

(liczba do wpisania w pkt.11b protokołu)

(do segregacji)

RADA POWIATU

KARTY WAŻNE
GŁOSY NIEWAŻNE
ponieważ ZNAK "X" TYLKO PRZY NAZWISKU KANDYDATA Z UNIEWAŻNIONEJ LISTY

_____ sztuk

(liczba do wpisania w pkt.11c protokołu)

(do segregacji i obliczania liczby głosów nieważnych)

RADA POWIATU

KARTY WAŻNE
GŁOSY NIEWAŻNE

z pktu. 11a .....sztuk
z pktu. 11b .....sztuk
z pktu. 11c .....sztuk

_____

..... sztuk ogółem
(liczba do wpisania w pkt. 11 protokołu)

(do segregacji)

RADA POWIATU

KARTY WAŻNE
GŁOSY WAŻNE

_____ sztuk

(liczba do wpisania w pkt. 12 protokołu – sprawdzić czy suma liczb wpisanych w pkt. 11 i 12 = liczbie w pkt. 10, jeśli nie korekta)

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Rady Gminy liczącej do 20 000 mieszkańców – punkt 12 protokołu

- **Komisja liczy głosy ważne i ich liczbę wpisuje w punkcie 12 protokołu głosowania.**
- **Następnie komisja sumuje liczbę głosów nieważnych (punkt 11 protokołu) i głosów ważnych (punkt 12 protokołu) i porównuje wynik z wcześniej wpisaną liczbą kart ważnych (punkt 10 protokołu).**
- **Liczby te muszą być równe.**
- **Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu.**

12	Liczba głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów *(z kart ważnych)*			3	1	4

Uwaga! Suma liczb z pkt. 11 i 12 musi być równa liczbie z pkt. 10.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Rady Gminy liczącej do 20 000 mieszkańców – punkt 13 protokołu

Komisja ustala liczbę głosów ważnych oddanych na poszczególne listy (tj. na poszczególnych kandydatów).
Ustalenia tego komisja dokonuje na przygotowanych wcześniej arkuszach pomocniczych z nazwiskami i imionami, skrótami nazw komitetów wyborczych i numerami list.
Ustalone dane wpisuje się do odpowiednich rubryk protokołu głosowania w obwodzie w punkcie 13, oddzielnie przy nazwiskach poszczególnych kandydatów z list uszeregowanych w kolejności numerów.

Liczba głosów otrzymanych przez którąkolwiek z list (któregokolwiek kandydata) nie może być większa od liczby głosów ważnych (punkt 12 protokołu). Suma głosów oddanych na wszystkie listy musi być równa liczbie głosów ważnych (punkt 12 protokołu). Jeżeli powyższe warunki nie są dotrzymane, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Rady Gminy liczącej do 20 000 mieszkańców – punkt 13 protokołu

13. Na poszczególne listy kandydatów i umieszczonego na nich kandydata oddano następujące liczby głosów ważnych:

1	**BRZOZA Jan, Tadeusz**…… (naisko i imię – imiona) Zgłoszony(-a) przez …….**KWW NASZA GMINA**, Lista nr ..**1..** (skrót nazwy komitetu wyborczego)			**1**	**1**	**2**
2	**SOSNA Karol, Stanisław …..**…… (nazwisko i imię – imiona) zgłoszony(-a) przez **..KWW DOBRA GMINA**… Lista nr …**2**…… (skrót nazwy komitetu wyborczego)				**9**	**7**
3	**ŚWIERK Anna …..**…… (nazwisko i imię – imiona) zgłoszony(-a) przez **KWW NAJLEPSZA GMINA** Lista nr …**3**…… (skrót nazwy komitetu wyborczego)			**1**	**0**	**5**

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Rady Gminy liczącej do 20 000 mieszkańców – punkt 13 protokołu

Jeżeli w okresie po wydrukowaniu kart do głosowania gminna komisja wyborcza skreśliła z zarejestrowanej listy nazwisko kandydata, skreślone nazwisko kandydata umieszcza się (pozostawia) w odpowiedniej części protokołu głosowania w obwodzie, a w miejscu przeznaczonym na wpisanie liczby głosów uzyskanych przez tego kandydata wpisuje się „XXXX”.

3	**GRAB Józef, Walerian**…… (nazwisko i imię – imiona) zgłoszony(-a) przez **KWW PRZYSZŁOŚĆ**……, Lista nr …**5.** (skrót nazwy komitetu wyborczego)	X	X	X	X	X

Po sprawdzeniu prawidłowości danych komisja pakuje karty z głosami ważnymi w odrębne pakiety według numerów list. Pakiety te należy opisać

„Głosy ważne z kart ważnych w wyborach do Rady Gminy (Miasta). Lista nr ..... –.....” w wyborach w dniu 21 października 2018 r.

(liczba)

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do rady gminy liczącej powyżej 20 000 mieszkańców, Rady Powiatu, Rady Dzielnicy m.st. Warszawy, Sejmiku Województwa

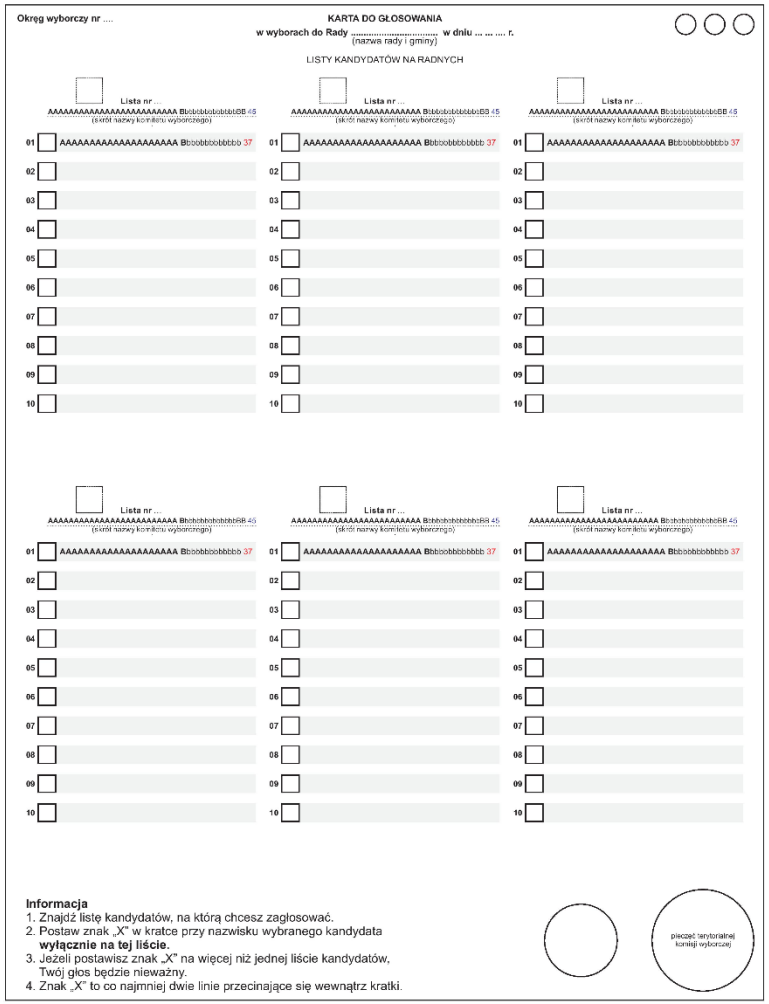

Okręg wyborczy nr ....

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach do Rady ..... w dniu ... ... r.
(nazwa rady i gminy)

LISTY KANDYDATÓW NA RADNYCH

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbobbbobobbbbbBB 46
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

01	AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobbbbobbbbb 37	01	AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobbbbbbbbb 37	01	AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobbbbbbbbb 37
02		02		02	
03		03		03	
04		04		04	
05		05		05	
06		06		06	
07		07		07	
08		08		08	
09		09		09	
10		10		10	

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobbbobobbbbb 45
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobbbobobbbbb 46
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobbbobobbbbb 45
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobbbobobbbbb 46
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

Informacja
1. Znajdź listę kandydatów, na którą chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X" w kratce przy nazwisku wybranego kandydata **wyłącznie na tej liście.**
3. Jeżeli postawisz znak „X" na więcej niż jednej liście kandydatów, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X" to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

pieczęć terytorialnej komisji wyborczej

Kiedy oddany głos jest ważny?

Wyborca może głosować tylko na jedną listę i na jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje jego pierwszeństwo do otrzymania mandatu, tak oddane głosy wyborców są głosami ważnymi.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do rady gminy liczącej powyżej 20 000 mieszkańców, Rady Powiatu, Rady Dzielnicy m.st. Warszawy, Sejmiku Województwa

Głos uznaje się za ważny także, gdy wyborca postawił znak „x”:

1) **na jednej liście przy nazwisku dwóch lub więcej kandydatów. Głos taki traktuje się jako oddany na tego kandydata spośród tych, przy których postawiono znak „x”, którego nazwisko jest umieszczone wyżej na tej liście;**

2) **wyłącznie przy nazwisku skreślonego kandydata. Głos taki traktuje się jako oddany na listę bez wskazania pierwszeństwa do uzyskania mandatu;**

3) **przy nazwisku skreślonego kandydata oraz przy nazwisku innego kandydata z tej samej listy. Głos taki traktuje się jako oddany na nieskreślonego kandydata;**

4) **przy nazwisku kandydata skreślonego z jednej listy i przy nazwisku kandydata z innej listy. Głos taki traktuje się jako oddany na nieskreślonego kandydata z tej innej listy;**

5) **przy nazwisku kandydata z unieważnionej listy i przy nazwisku kandydata z innej (ale tylko jednej) listy. Głos taki traktuje się jako oddany na kandydata z listy, której rejestracja nie została unieważniona.**

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do rady gminy liczącej powyżej 20 000 mieszkańców, Rady Powiatu, Rady Dzielnicy m.st. Warszawy, Sejmiku Województwa

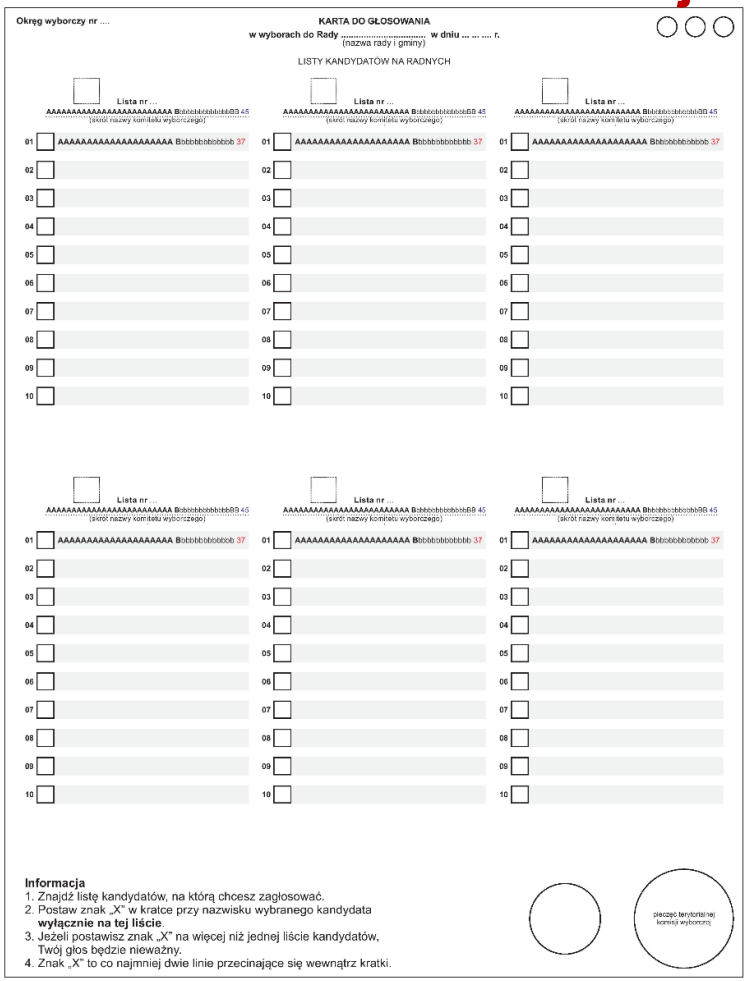

Okręg wyborczy nr ....

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach do Rady ..... w dniu ... ... r.
(nazwa rady i gminy)

LISTY KANDYDATÓW NA RADNYCH

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbbbb 45
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

01	AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbb 37	01	AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbb 37	01	AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbb 37
02		02		02	
03		03		03	
04		04		04	
05		05		05	
06		06		06	
07		07		07	
08		08		08	
09		09		09	
10		10		10	

Lista nr
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbbbb 45
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

01	AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbb 37	01	AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbb 37	01	AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbb 37
02		02		02	
03		03		03	
04		04		04	
05		05		05	
06		06		06	
07		07		07	
08		08		08	
09		09		09	
10		10		10	

Informacja
1. Znajdź listę kandydatów, na którą chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X" w kratce przy nazwisku wybranego kandydata **wyłącznie na tej liście**.
3. Jeżeli postawisz znak „X" na więcej niż jednej liście kandydatów, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X" to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

pieczęć terytorialnej komisji wyborczej

Przykład głosu ważnego

Wyborca postawił znak X w obrębie kratki, w postaci, co najmniej dwóch przecinających się linii, przy nazwisku dwóch kandydatów z tej samej listy.

Głos został oddany na kandydata, którego nazwisko jest umieszczone wyżej na tej liście.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do rady gminy liczącej powyżej 20 000 mieszkańców, Rady Powiatu, Rady Dzielnicy m.st. Warszawy, Sejmiku Województwa

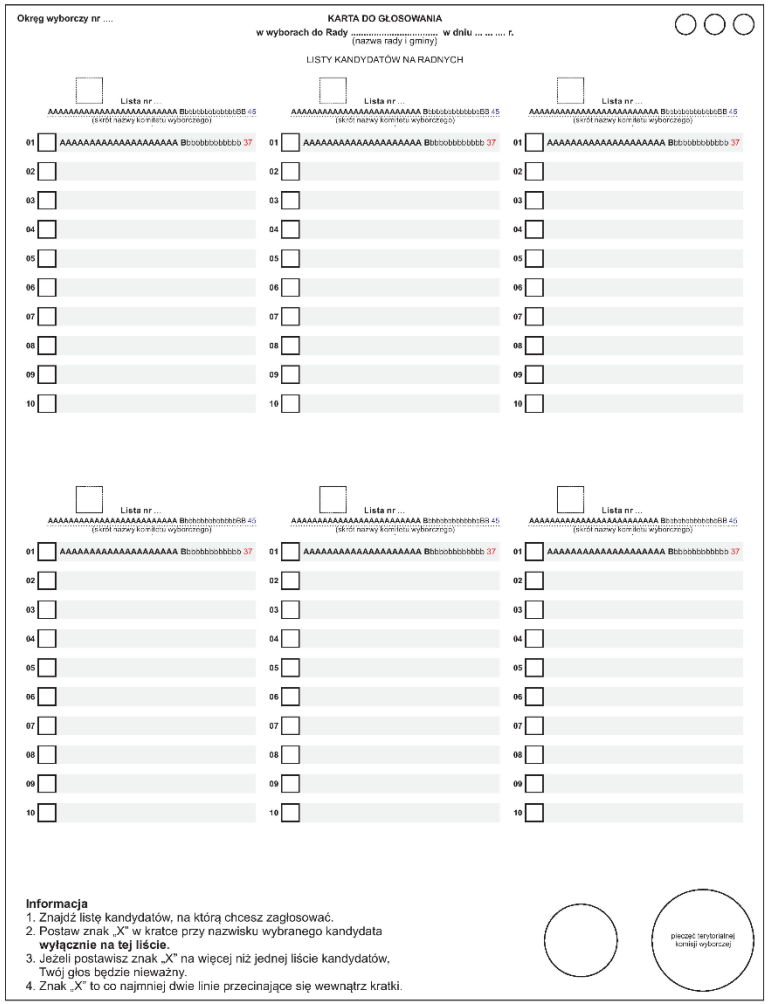

Okręg wyborczy nr ....

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach do Rady ..... w dniu ... ... r.
(nazwa rady i gminy)

LISTY KANDYDATÓW NA RADNYCH

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbobbbobobbbbbBB 46
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

01 AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobbbobbbbbb 37
02
03
04
05
06
07
08
09
10

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbobobbbbbbbbBB 45
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

01 AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobobbbbbbbb 37
02
03
04
05
06
07
08
09
10

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbobobbbobbbbBB 46
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

01 AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobbbobbbbbb 37
02
03
04
05
06
07
08
09
10

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbobobbbobbbbBB 46
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

01 AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobbbobbbbbb 37
02
03
04
05
06
07
08
09
10

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbobobbbbbbbbBB 45
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

01 AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobobbbbbbbb 37
02
03
04
05
06
07
08
09
10

Lista nr ...
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbobobbbobbbbBB 46
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

01 AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbobbbobbbbbb 37
02
03
04
05
06
07
08
09
10

Informacja
1. Znajdź listę kandydatów, na którą chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X" w kratce przy nazwisku wybranego kandydata **wyłącznie na tej liście.**
3. Jeżeli postawisz znak „X" na więcej niż jednej liście kandydatów, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X" to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

pieczęć terytorialnej komisji wyborczej

Kiedy oddany głos nie jest ważny?

Za nieważny uznaje się głos, gdy wyborca w kratce na karcie do głosowania:

1) **postawił znak „x" przy nazwiskach dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list;**
2) **nie postawił znaku „x" przy nazwisku żadnego kandydata;**
3) **postawił znak „x" wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy, której rejestrację unieważniono.**

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do rady gminy liczącej powyżej 20 000 mieszkańców, Rady Powiatu, Rady Dzielnicy m.st. Warszawy, Sejmiku Województwa - pkt. 11 protokołu

Wyodrębnione karty z głosami nieważnymi komisja liczy i ich łączną liczbę ustaloną zgodnie z pkt 42 i 49 wpisuje w punkcie 11 protokołu głosowania. Następnie komisja dokonuje oceny przyczyny nieważności głosu i rozkłada oddzielnie karty według przyczyny nieważności głosu.

11	Liczba głosów nieważnych *(z kart ważnych)*					**5**
11a	**w tym z powodu postawienia znaku „X" obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list**					**2**
11b	**w tym z powodu niepostawienia znaku „X" obok nazwiska żadnego kandydata**					**3**
11c	**w tym z powodu postawienia znaku „X" wyłącznie obok nazwiska kandydata na liście, której rejestracja została unieważniona *(art. 436 § 3 i 6 Kodeksu wyborczego)***					**0**

Uwaga! Suma liczb z pkt. 11a – 11c **musi być** równa liczbie z pkt. 11.

„Głosy nieważne z kart ważnych w wyborach do Rady Gminy (Miasta), Rady Powiatu/Sejmiku Województwa/Rady Dzielnicy.
Lista nr ..... –....." w wyborach w dniu 21 października 2018 r.
(liczba)

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do rady gminy liczącej powyżej 20 000 mieszkańców, Rady Powiatu, Rady Dzielnicy m.st. Warszawy, Sejmiku Województwa - pkt. 12 protokołu

12	**Liczba głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów** ***(z kart ważnych)***		1	5	6	0

Uwaga! Suma liczb z pkt. 11 i 12 **musi być** równa liczbie z pkt. 10.

Punkt 11 - Liczba głosów nieważnych *(z kart ważnych)*
Punkt 10 - Liczba kart ważnych

Wypełniając punkt 12 protokołu, komisja posługując się przygotowanymi wcześniej arkuszami pomocniczymi:

- **odrębnie ustala ile głosów ważnych zostało oddanych na każdą z list kandydatów,**
- **sumuje liczby głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów.**

Otrzymana liczba musi być identyczna z liczbą wpisaną w punkcie 12.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do rady gminy liczącej powyżej 20 000 mieszkańców, Rady Powiatu, Rady Dzielnicy m.st. Warszawy, Sejmiku Województwa - pkt. 12 protokołu

Kolejną czynnością jest ustalenie liczby głosów oddanych na poszczególnych kandydatów z każdej listy.

Czynność ta polega na sumowaniu liczby głosów oddanych na poszczególnych kandydatów z danej listy.
Uzyskany wynik komisja wpisuje na arkuszu pomocniczym w rubryce „Razem".
Uzyskany wynik powinien być taki jak liczba głosów ważnych oddanych na listę.

!!! Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, gdy na liście znajduje się nazwisko skreślonego kandydata!!!

Ustalone liczby komisja wpisuje *(w arkuszu pomocniczym)* przy nazwiskach poszczególnych kandydatów.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do rady gminy liczącej powyżej 20 000 mieszkańców, Rady Powiatu, Rady Dzielnicy m.st. Warszawy, Sejmiku Województwa - pkt. 13 protokołu

Ustalenie liczby oddanych głosów na listę, w której brak skreślonych kandydatów

13. Na poszczególne listy kandydatów i umieszczonych na nich kandydatów oddano następujące liczby głosów ważnych:

Lista nr ..... (nr listy) - ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:			3	2	6

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następujące liczby głosów ważnych:

1	BRATEK Tadeusz Jan			1	2	1
2	NIEZAPOMINAJKA Teresa Michalina				7	6
3	STOKROTKA Karolina Teresa				2	4
4	GOŹDZIK Kewin Józef				1	2
5	CHABER Sylwester				5	7
6	CHRYZANTEMA Jessica Barbara				3	6
	Razem			3	2	6

Uwaga! Suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów z danej listy (rubryka „Razem") równa się liczbie głosów ważnych oddanych na tę listę. Wyjątek od tej zasady może dotyczyć listy, na której znajduje się nazwisko kandydata skreślonego z listy.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do rady gminy liczącej powyżej 20 000 mieszkańców, Rady Powiatu, Rady Dzielnicy m.st. Warszawy, Sejmiku Województwa - pkt. 13 protokołu

Ustalenie liczby oddanych głosów na listę w której widnieje kandydat **skreślony** po wydruku kart

13. Na poszczególne listy kandydatów i umieszczonych na nich kandydatów oddano następujące liczby głosów ważnych:

Lista nr ..... - .....
(nr listy) (skrót nazwy komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:			3	2	6

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następujące liczby głosów ważnych:

1	BRATEK Tadeusz Jan			1	2	1
2	NIEZAPOMINAJKA Teresa Michalina				7	6
3	~~STOKROTKA Karolina Teresa~~	X	X	X	X	X
4	GOŹDZIK Kewin Józef				1	2
5	CHABER Sylwester				5	7
6	CHRYZANTEMA Jessica Barbara				3	6
	Razem			3	0	2

Uwaga! Suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów z danej listy (rubryka „Razem") równa się liczbie głosów ważnych oddanych na tę listę. Wyjątek od tej zasady może dotyczyć listy, na której znajduje się nazwisko kandydata skreślonego z listy.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do rady gminy liczącej powyżej 20 000 mieszkańców, Rady Powiatu, Rady Dzielnicy m.st. Warszawy, Sejmiku Województwa

Następnie komisja wypełnia w pozostałych punktach protokół głosowania w obwodzie w wyborach do rady (sejmiku).

Komisja sprawdza nienaruszalność tymczasowego pakietu zawierającego ważne karty do głosowania w wyborach **do kolejnej rady** i przystępuje do ustalenia wyników głosowania.

Po ustaleniu wyniku głosowania do wszystkich rad, komisja przystępuje do ustalenia wyników głosowania na wójta.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach wójta w przypadku, gdy w wyborach kandyduje dwóch lub więcej kandydatów

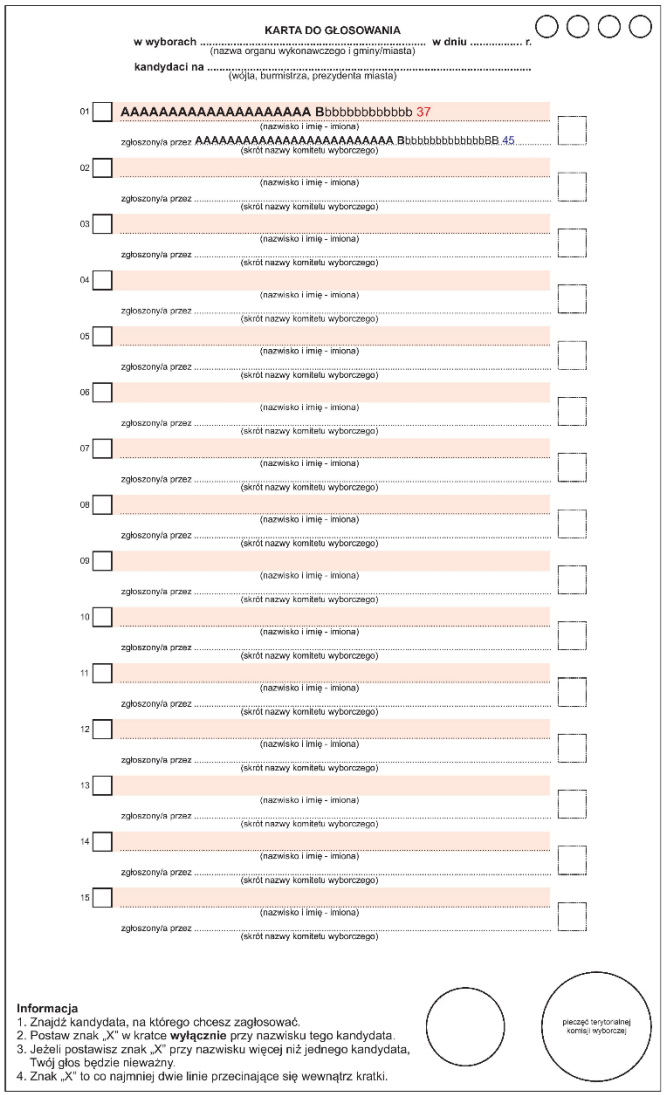

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach ..... w dniu ..... r.
(nazwa organu wykonawczego i gminy/miasta)

kandydaci na .....
(wójta, burmistrza, prezydenta miasta)

01 AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbb 37
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbbbbbbbbbBB 45
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

02 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

03 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

04 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

05 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

06 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

07 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

08 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

09 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

10 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

11 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

12 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

13 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

14 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

15 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

Informacja
1. Znajdź kandydata, na którego chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X" w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X" przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X" to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

pieczęć terytorialnej komisji wyborczej

GŁOS WAŻNY

Głos jest ważny, jeżeli wyborca na karcie do głosowania postawił znak „x" obok nazwiska tylko jednego kandydata.

Za głos ważny należy uznać także głos oddany na kandydata nieskreślonego oraz na kandydata, którego nazwisko zostało skreślone.

Głos taki zalicza się kandydatowi, którego nazwisko nie zostało skreślone.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach wójta w przypadku, gdy w wyborach kandyduje dwóch lub więcej kandydatów

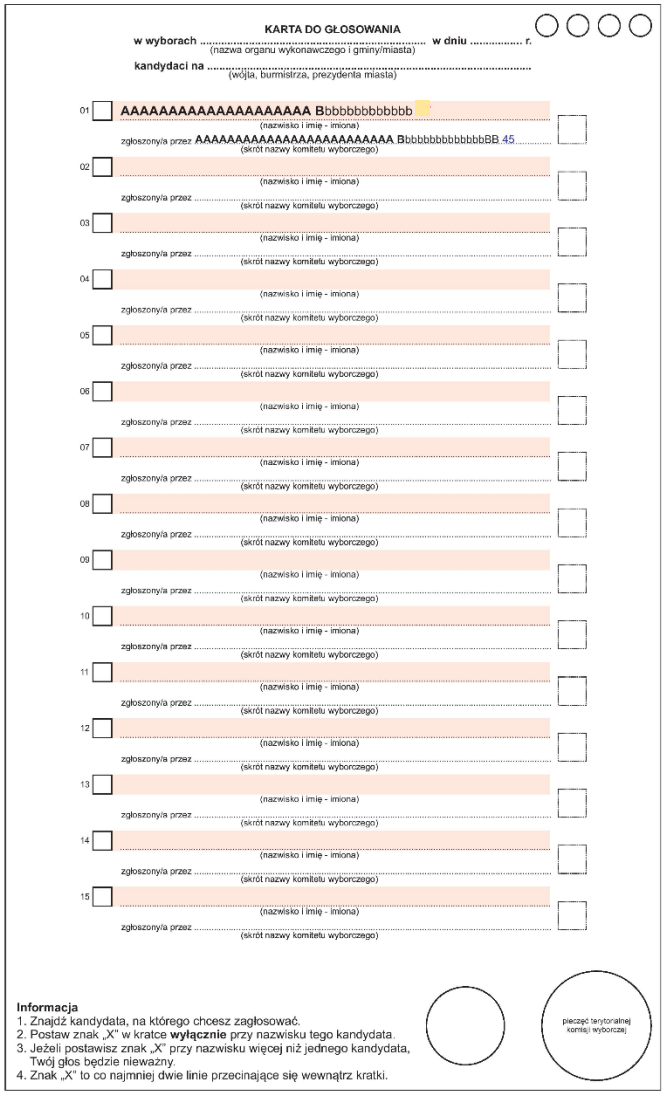

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach ..... w dniu ..... r.
(nazwa organu wykonawczego i gminy/miasta)

kandydaci na .....
(wójta, burmistrza, prezydenta miasta)

01 AAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbb
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbbbbbbbbbBB 45
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

02 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

03 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

04 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

05 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

06 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

07 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

08 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

09 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

10 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

11 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

12 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

13 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

14 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

15 (nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony/a przez ..... (skrót nazwy komitetu wyborczego)

Informacja
1. Znajdź kandydata, na którego chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X" w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X" przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X" to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

pieczęć terytorialnej komisji wyborczej

GŁOS NIEWAŻNY

Za nieważny uznaje się głos, gdy wyborca w kratce na karcie do głosowania:

1. **postawił znak „x" obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów; liczbę głosów nieważnych z tej przyczyny wpisuje się w punkcie 11a protokołu głosowania;**
2. **nie postawił znaku „x" obok nazwiska żadnego kandydata; liczbę głosów nieważnych z tej przyczyny wpisuje się w punkcie 11b protokołu głosowania;**
3. **postawił znak „x" tylko obok nazwiska kandydata, którego nazwisko zostało skreślone; liczbę głosów nieważnych z tej przyczyny wpisuje się w punkcie 11c protokołu głosowania.**

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach wójta w przypadku, gdy w wyborach kandyduje dwóch lub więcej kandydatów- punkt 11 i 12 protokołu

Zasady wypełnienia podobne jak w protokole głosowania w obwodzie w wyborach do rady gminy w gminie do 20 000 mieszkańców.

11	Liczba głosów nieważnych *(z kart ważnych)*					3
11a	w tym z powodu postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów					1
11b	w tym z powodu niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata					2
11c	w tym z powodu postawienia znaku „X” wyłącznie obok nazwiska skreślonego kandydata					0

Uwaga! **Suma liczb z pkt. 11a – 11c musi być równa liczbie z pkt. 11.**

Karty ważne z głosami nieważnymi należy zapakować w odrębne pakiety – według przyczyn nieważności głosu – opieczętować je i opisać „Głosy nieważne z kart ważnych w wyborach Wójta (Burmistrza, Prezydenta Miasta) w dniu 21 października 2018 r. z powodu

…….. – ……

(przyczyna nieważności) (liczba)

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach wójta w przypadku, gdy w wyborach kandyduje dwóch lub więcej kandydatów- punkt 13 protokołu

12	**Liczba głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkich kandydatów** ***(z kart ważnych)***		3	4	5	9

Uwaga! Suma liczb z pkt. 11 i 12 musi być równa liczbie z pkt. 10.

13.**Na poszczególnych kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta*) oddano następujące liczby głosów ważnych**:

Lp.	Nazwisko i imię – imiona	Zgłoszony przez (skrót nazwy komitetu wyborczego)	Liczba głosów ważnych				
1	KOT Andrzej Marian	KWW A. KOTA			6	7	8
2	LIS Leon Ryszard	KWW L. LISA			7	9	0
3	SARNA Beata Agnieszka	KWW B. SARNY			9	8	9
4	WILK Karol	KWW K. WILKA		1	0	0	2
5							
…							
		Razem		3	4	5	9

Taka sama liczba

Uwaga! Suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów (rubryka „Razem”) i głosów nieważnych (pkt. 11) **musi być** równa liczbie z pkt. 10, czyli liczbie kart ważnych.

W dalszej kolejności należy dodać liczbę głosów nieważnych (punkt 11) i głosów ważnych oddanych na wszystkich kandydatów (punkt 13 z rubryki RAZEM).
Wynik tego sumowania - musi być identyczny jak liczba wpisana w punkcie 10 protokołu.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach wójta w przypadku, gdy w wyborach kandyduje tylko jeden kandydat.

Wyborca głosuje za wyborem kandydata albo przeciw wyborowi kandydata.

Zatem głosem ważnym jest głos:

Za wyborem kandydata	Przeciw wyborowi kandydata.
☐ TAK	☐ NIE

Za głos nieważny uznaje się głos, gdy wyborca w kratce na karcie do głosowania:

1) **postawił znak „x” jednocześnie w kratce za wyborem kandydata i w kratce przeciw wyborowi kandydata; liczbę głosów nieważnych z tej przyczyny wpisuje się w punkcie 11a protokołu głosowania;**

2) **nie postawił znaku „x” ani za wyborem kandydata, ani przeciw wyborowi kandydata; liczbę głosów nieważnych z tej przyczyny wpisuje się w punkcie 11b protokołu głosowania.**

Ustalenie wyników głosowania w wyborach wójta w przypadku, gdy w wyborach kandyduje tylko jeden kandydat – wzór karty.

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach .....
(nazwa organu wykonawczego i gminy/miasta)

dniu ..... **r.**

Kandydat na .....
(wójta, burmistrza, prezydenta miasta)

zgłoszony/a przez **AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbbbbbbbbbBB** 45.....
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

TAK ☐

AAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbbb
(nazwisko i imię - imiona)

NIE ☐

Informacja

1. Jeżeli chcesz zagłosować na kandydata, postaw znak „X” w kratce przy słowie „TAK”.
2. Jeżeli nie chcesz zagłosować na kandydata, postaw znak „X” w kratce przy słowie „NIE”.
3. Jeżeli postawisz znak „X” w obu kratkach albo nie postawisz znaku „X” w żadnej kratce, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

pieczęć terytorialnej komisji wyborczej

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach wójta w przypadku, gdy w wyborach kandyduje tylko jeden kandydat

Dane kandydata

Nazwisko i imię – imiona		**SAMOTNY Adam Stanisław**				
Zgłoszony przez (skrót nazwy komitetu wyborczego)		**KWW ADAMA SAMOTNEGO**				
1	Liczba głosów ważnych za wyborem kandydata		**1**	**3**	**4**	**4**
2	Liczba głosów ważnych przeciw wyborowi kandydata				**2**	**7**
	Razem		**1**	**3**	**7**	**1**

Uwaga! Suma głosów oddanych za wyborem kandydata i przeciw wyborowi kandydata (rubryka „Razem”) i głosów nieważnych (pkt. 11) **musi być** równa liczbie z pkt. 10, czyli liczbie kart ważnych.

Wypełnianie punktów 14 – 17 protokołów głosowania

IV. UWAGI I ADNOTACJE

14.*) Uwagi o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy sumą liczb z pkt. 3 i 4 a liczbą z pkt. 2; jeżeli różnica nie występuje, wpisać „brak uwag”: ……**Brak uwag**……..……..…….
…….

15.*) Uwagi o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy liczbą z pkt. 8 pomniejszoną o liczbę z pkt. 8a a liczbą z pkt. 4, a także o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy liczbą z pkt. 8a a liczbą z pkt. 7e; jeżeli różnice nie występują, wpisać „brak uwag”: .... **Wyborca prawdopodobnie wyniósł kartę do wyboru rady powiatu** ……..

16.*) Uwagi o przypuszczalnej przyczynie wystąpienia kart nieważnych (pkt. 9); jeżeli liczba w pkt. 9 wynosi 0, wpisać „brak uwag”: …… **Brak uwag** ……..
……..

17.*) W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia; jeżeli nie wydano, wpisać „brak zarządzeń”:
…….

*) Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy (wyjaśnienie napisać na osobnej kartce i) dołączyć ją do protokołu, zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

Wypełnianie punktów 18 - 20 protokołów głosowania

18.**) Adnotacja o wniesieniu uwag przez mężów zaufania z wymienieniem konkretnych zarzutów***); jeżeli nie ma, wpisać odpowiednio „brak zarzutów” lub „brak mężów zaufania w obwodzie”: ……**Brak mężów zaufania w obwodzie** ……..……..
……..……

19.**) Adnotacja o wniesieniu uwag przez członków obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania z wymienieniem konkretnych zarzutów***); jeżeli nie ma, wpisać „brak zarzutów”: ……**Brak zarzutów**……....……
……..……..

20.**) Inne uwagi; jeżeli nie ma, wpisać „brak uwag”: **…… z urny wyjęto jedną kartę przedartą na dwie części** …… ……..

---

*) W razie zgłoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania, stanowisko obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania wobec zarzutów należy dołączyć do protokołu.

Komisja ma obowiązek ustosunkować się do zarzutów wniesionych przez mężów zaufania lub członków komisji, załączając do protokołu wyjaśnienia.
Komisja ma obowiązek przepisać informacje o zdarzeniach, zarządzeniach itd, które były wpisane w protokole przekazania.

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW

Jeżeli obwodowa komisja nie ma obsługi informatycznej w swojej siedzibie lub zachodzą przeszkody w wykorzystaniu systemu informatycznego, sporządza protokoły ręcznie, a następnie przekazuje właściwym komisjom terytorialnym.

Jeżeli obwodowa komisja posiada obsługę informatyczną w swojej siedzibie i nie zachodzą przeszkody w wykorzystaniu systemu informatycznego, po ręcznym sporządzeniu projektu protokołu głosowania w obwodzie komisja wprowadza dane z protokołu do aplikacji „Protokoły obwodowe”, zwanej dalej „aplikacją”, dostarczonej komisji wraz z systemem informatycznym Wsparcie Organów Wyborczych (WOW).

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW

Procedura wprowadzania danych do aplikacji oraz sprawdzenia poprawności sporządzenia projektu protokołu głosowania.

- W każdym etapie prac w aplikacji, oprócz osoby odpowiedzialnej za obsługę informatyczną komisji, powinien brać udział przewodniczący komisji lub jego zastępca; przy tych czynnościach mogą być też obecni pozostali członkowie komisji, mężowie zaufania i obserwatorzy społeczni oraz obserwatorzy międzynarodowi.

- Przewodniczący lub zastępca przewodniczącego komisji przekazuje osobie odpowiedzialnej za obsługę informatyczną sporządzone przez komisję projekty protokołu głosowania w obwodzie do rad i w wyborach wójta.

- Osoba ta wprowadza wszystkie dane z projektów protokołów do aplikacji.

- W trakcie wprowadzania danych aplikacja może sygnalizować na ekranie monitora błędy (w kolorze czerwonym) i ostrzeżenia (w kolorze niebieskim).

- Mimo tej sygnalizacji przygotowane dane liczbowe należy wprowadzić do końca.

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW

Co zrobić, gdy po wprowadzeniu wszystkich danych liczbowych aplikacja sygnalizuje błędy lub ostrzeżenia?

- Należy wydrukować zestawienie błędów.
- Obowiązkiem komisji jest ustalenie przyczyny błędu i jego usunięcie przez wprowadzenie w odpowiednich rubrykach prawidłowych danych liczbowych, **bowiem bez usunięcia błędów protokół nie może zostać wydrukowany.**
- W tym celu komisja powinna przeanalizować treść komunikatu o błędzie, sprawdzić odpowiednie dane liczbowe na arkuszach pomocniczych, sprawdzić prawidłowość działań arytmetycznych, a jeśli to jest konieczne – powtórzyć czynności związane z ustaleniem wyników głosowania.
- Wydrukowane zestawienie błędów podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji uczestniczące w ustalaniu wyników głosowania oraz opatruje się je pieczęcią komisji.
- Dokument ten nie jest przekazywany do terytorialnej komisji wyborczej, lecz pozostaje w dokumentacji komisji obwodowej;

Uwaga:
błędy wyświetlane są na czerwono,
ostrzeżenia wyświetlane są na niebiesko.

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW

W przypadku gdy aplikacja nie sygnalizuje błędów (zostały usunięte lub ich nie było), a jedynie sygnalizuje ostrzeżenia, komisja wykonuje następujące czynności:

- **analizuje treści ostrzeżeń** i – w razie stwierdzenia ich zasadności – dokonuje korekty danych liczbowych,
- jeżeli natomiast komisja, po analizie ostrzeżeń, dojdzie do wniosku, że dane liczbowe są prawidłowe, powinna wpisać zajęte stanowisko na wydruku raportu ostrzeżeń,
- raport ostrzeżeń podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji uczestniczącej w ustalaniu wyników głosowania oraz opatruje się go pieczęcią komisji,
- komisja przekazuje wraz z protokołem do właściwej terytorialnej komisji wyborczej podpisany wydruk raportu ostrzeżeń, jeśli uznała ostrzeżenia za niezasadne i nie dokonała korekty danych liczbowych.

Jeśli aplikacja sygnalizuje ostrzeżenia, raport ostrzeżeń musi być wydrukowany.

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW

Jeśli aplikacja nie sygnalizowała błędów lub zostały one usunięte, drukowane są projekty protokołów głosowania.

Awaria drukarki lub inne przeszkody w wydrukowaniu projektu protokołu nie zwalniają komisji posiadającej obsługę informatyczną z obowiązku wprowadzenia do aplikacji danych ze sporządzonych ręcznie projektów protokołów głosowania.

Należy pamiętać, że sygnalizowanie przez system informatyczny:

BŁĘDU – uniemożliwia wydrukowanie protokołu bez uprzedniego skorygowania danych zgodnie ze stanem faktycznym,

OSTRZEŻENIA – umożliwia wydrukowanie protokołu, jednak czynność to **musi** być poprzedzona analizą poprawności sporządzenia projektu protokołu głosowania. Jeśli dane wprowadzone do projektu (i zarazem do systemu) są zgodne ze stanem faktycznym, należy przyczynę niezgodności danych wpisać do RAPORTU OSTRZEŻEŃ.

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW

Komisja bezwzględnie zobowiązana jest sprawdzić zgodność danych z wydrukowanych protokołów z ustalonymi wynikami głosowania.

Sprawdzenia dokonuje się poprzez odczytanie na głos danych z wydrukowanych projektów protokołów i porównanie ich z danymi z ręcznie sporządzonych projektów protokołów przekazanych osobie odpowiedzialnej za obsługę informatyczną komisji.

UWAGA:
Analiza przyczyn wniesienia przez wyborców protestów wyborczych wskazuje, że częstym błędem komisji jest błędne wpisanie liczby otrzymanych głosów, przez różnych *(sąsiadujących ze sobą na liście)* kandydatów, z tej samej listy kandydatów.

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW

Co należy uczynić, gdy wydrukowano już wszystkie protokoły i stwierdzono konieczność poprawienia treści jednego z protokołów?

W przypadku wydrukowania z aplikacji protokołów głosowania jakakolwiek zmiana dokonana w protokole powoduje konieczność ponownego **wydrukowania wyłącznie tego protokołu**.

Wydrukowane protokoły głosowania w obwodzie, **w dwóch egzemplarzach**, podpisują wszyscy członkowie komisji obecni przy ich sporządzeniu, także ci, którzy wnieśli do nich uwagi; opatruje się je pieczęcią komisji.
Wszyscy członkowie komisji obecni przy sporządzeniu protokołów parafują wszystkie strony każdego protokołu.

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW

- Należy uważać, by parafy członków komisji nie były umieszczane na kodzie symbolu systemu informatycznego.

- Należy sprawdzić, czy wszystkie strony protokołów zawierają ten sam unikatowy kod protokołu.

Przykład

- Należy sprawdzić, czy protokół jest kompletny tj. czy zawiera wszystkie strony.

- Należy sprawdzić, czy protokół podpisali wszyscy członkowie komisji obecni przy tej czynności. Czy umieszczono parafy wszystkich członków komisji na każdej stronie protokołu.

- Należy sprawdzić, czy do protokołu dołączono wszystkie załączniki wynikające z wpisów w poz. 17-20 protokołu.

- Należy sprawdzić, czy protokół został opatrzony pieczęcią obwodowej komisji wyborczej **ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie**.

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZESŁANIE DANYCH Z PROTOKOŁÓW DO SYSTEMU INFORMATYCZNEGO WOW

UWAGA!!!

Czynność ta może być wykonana dopiero po uprzednim:

- **wydrukowaniu prawidłowo sporządzonych protokołów głosowania,**
- **sprawdzeniu zgodności z projektem sporządzonym ręcznie,**
- **podpisaniu oraz parafowaniu protokołów przez wszystkich obecnych przy tej czynności członków komisji,**
- **opatrzeniu protokołów pieczęcią obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie.**

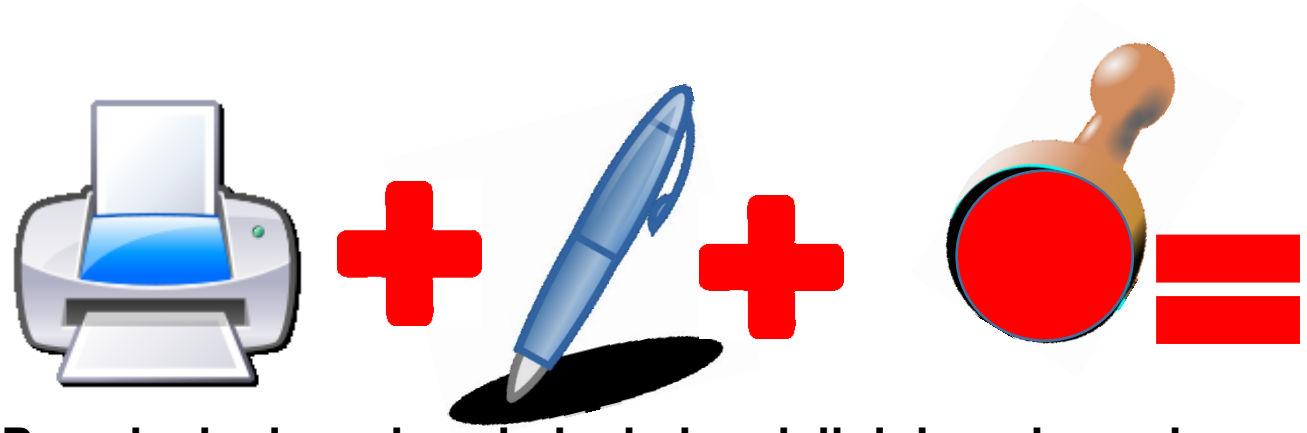

PRZESŁANIE DANYCH Z PROTOKOŁÓW DO SYSTEMU INFORMATYCZNEGO WOW

Przesłania danych, w imieniu komisji dokonuje osoba odpowiedzialna za obsługę informatyczną komisji.

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW
WYWIESZENIE KOPII PROTOKOŁU

Osoba odpowiedzialna za obsługę informatyczną komisji (tzw. informatyk obwodowy) dokonuje zapisu uwierzytelnionych danych z protokołów na dwóch nośnikach elektronicznych, a w komisjach obwodowych utworzonych w miastach na prawach powiatu — na jednym nośniku.
Jeden nośnik przekazywany jest gminnej komisji wyborczej, drugi — powiatowej komisji wyborczej.

Komisja sporządza po dwie kopie każdego protokołu głosowania.
Po jednym egzemplarzu kopii każdego protokołu, po zabezpieczeniu przed wpływem warunków atmosferycznych (deszcz, śnieg itp.) wywiesza w miejscu łatwo dostępnym dla zainteresowanych i widocznym po zamknięciu lokalu.
Kopie protokołów powinny być wywieszone w taki sposób, żeby możliwe było ich odczytanie także z wózka inwalidzkiego.

Wywieszenie kopii protokołu głosowania winno nastąpić niezwłocznie po sporządzeniu protokołów.

WYWIESZENIE KOPII PROTOKOŁU

Komisja nie może opuścić lokalu wyborczego przed wywieszeniem kopii wszystkich sporządzonych przez siebie protokołów głosowania.

Jako kopie protokołów można wykorzystać wydruki dodatkowego egzemplarza projektu protokołu (w komisjach korzystających ze wspomagania informatycznego), kserokopie protokołów lub odręcznie sporządzone kopie na odpowiednich formularzach protokołu.

Kopie poświadczają za zgodność z oryginałem członkowie komisji obecni przy ich sporządzeniu, podpisując je, parafując każdą stronę i opatrując je swoją pieczęcią komisji. Podpisy członków komisji powinny być poprzedzone adnotacją o treści „Za zgodność z oryginałem”.

Drugi egzemplarz kopii każdego protokołu głosowania w obwodzie przewodniczący komisji lub jego zastępca przekazuje niezwłocznie wójtowi.

W przypadku sprostowań dokonywanych w protokole komisja obowiązana jest podać niezwłocznie treść sprostowanego protokołu do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie w sposób wskazany powyżej oraz przekazać sprostowany protokół wójtowi.

PRZEKAZYWANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA TERYTORIALNYM KOMISJOM WYBORCZYM

Po jednym egzemplarzu każdego sporządzonego przez komisję protokołu głosowania w obwodzie wraz z załączonymi do danego protokołu ewentualnymi zarzutami wniesionymi przez mężów zaufania i/lub członków komisji oraz zajętym wobec nich stanowiskiem komisji umieszcza się w odrębnych kopertach, zakleja się je i pieczętuje na złączeniach oraz odpowiednio opisuje.
Gminnej komisji wyborczej należy także dołączyć, umieszczony w odrębnej opisanej kopercie, protokół przekazania.

Wybory do Rady Gminy **Zielony Las**
Okręg wyborczy nr **3** , Obwód głosowania nr **2**.
Adres siedziby Obwodowej Komisji Wyborczej: **Zespół Szkół nr 1 w Zielonym Lesie, ul. Olchowa 7 ,** tel. Przewodniczącego komisji **821-707-345**

Uwaga:
Liczba oryginałów protokołów = liczba opisanych, opieczętowanych i zaklejonych kopert.
Wszystkie protokoły muszą się znajdować w zaklejonych kopertach. Jeśli koperty nie będą zaklejone, przewodniczący komisji ma obowiązek wezwania Policji.

PRZEKAZYWANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA TERYTORIALNYM KOMISJOM WYBORCZYM

W osobnych kopertach komisja przekazuje właściwym terytorialnym komisjom nośnik elektroniczny z zapisanymi danymi z protokołów wraz z raportem ostrzeżeń (jeżeli został sporządzony), o ile komisja obwodowa miała obsługę informatyczną.

Przed przekazaniem protokołu głosowania terytorialnym komisjom wyborczym przewodniczący komisji ustala z członkami komisji sposób komunikowania się w razie potrzeby zwołania posiedzenia.

!!! Zaleca się, by nie wyłączać telefonów po przyjściu do domu !!!

PRZEKAZYWANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA TERYTORIALNYM KOMISJOM WYBORCZYM

Najczęstsze błędy techniczne popełniane przez komisje, które powodują konieczność ponownego sporządzenia protokołu lub też dokonania zmian w protokole:

- **brak odciśniętej pieczęci na protokole,**
- **brak części podpisów członków komisji na protokole,**
- **protokół został dostarczony jako niekompletny – brak strony lub dołączono stronę (strony) z innego protokołu z innych wyborów,**
- **do koperty włożono kserokopię zamiast oryginału protokołu,**
- **pomyłka w opisie koperty, np. koperta zawierająca protokół z wyborów radnych do rady gminy została mylnie opisana, jako zawierająca protokół z wyboru radnych sejmiku wojewódzkiego. Koperta z tym protokołem została w związku z tym dostarczona do powiatowej komisji wyborczej,**
- **dostarczono pustą kopertę,**

PRZEKAZYWANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA TERYTORIALNYM KOMISJOM WYBORCZYM

Kopertę z protokołem głosowania w obwodzie komisji wyborczej należy przekazać:

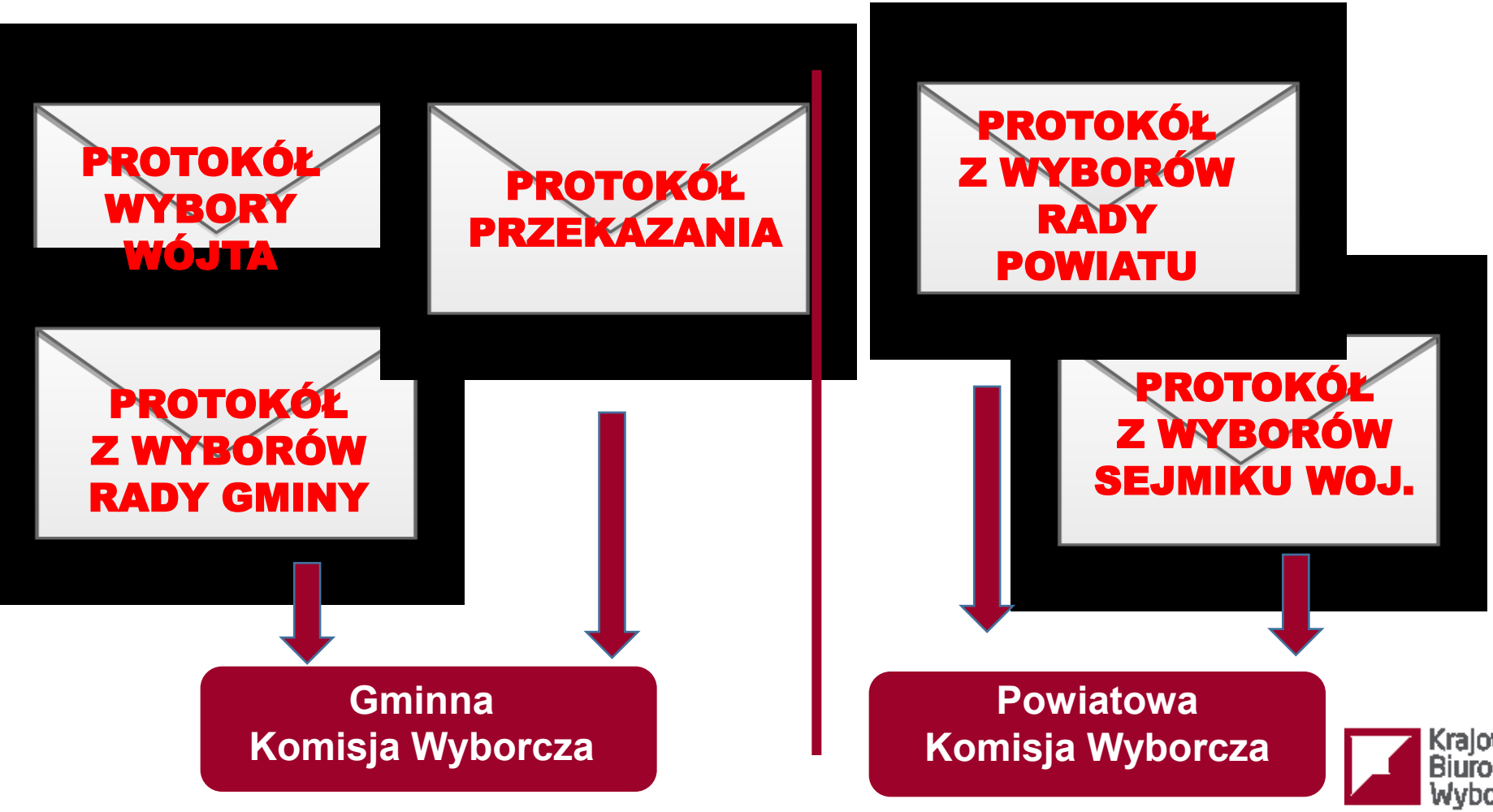

PRZEKAZYWANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA TERYTORIALNYM KOMISJOM WYBORCZYM

W mieście na prawach powiatu kopertę z protokołem głosowania w obwodzi

PRZEKAZYWANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA TERYTORIALNYM KOMISJOM WYBORCZYM

Przewodniczący lub jego zastępca osobiście transportuje dokumenty do siedziby właściwej komisji wyborczej wyższego stopnia albo wydaje je w siedzibie obwodowej komisji wyborczej osobie upoważnionej w formie pisemnej do odbioru protokołów przez przewodniczącego właściwej komisji wyborczej wyższego stopnia.

Sposób przekazania protokołu ustala gminna i powiatowa komisja wyborcza.

Przekazywanie protokołów głosowania terytorialnym komisjom wyborczym

- Koperty z protokołami nie mogą być otwierane na żadnym etapie ich przekazywania.
- W stanie nienaruszonym muszą być dostarczone do właściwej odpowiednio gminnej lub powiatowej komisji wyborczej.
- W czasie przewożenia i przekazywania kopert mogą być obecni mężowie zaufania i obserwatorzy międzynarodowi.
- Mężowie zaufania kończą wypełnianie swej funkcji wraz z przekazaniem protokołów właściwej terytorialnej komisji wyborczej.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU STWIERDZENIA WADLIWOŚCI PROTOKOŁU

Jeżeli terytorialna komisja wyborcza stwierdzi, że protokół został sporządzony błędnie, wezwie obwodową komisję wyborczą do usunięcia błędów.

W takiej sytuacji przewodniczący komisji niezwłocznie zwołuje posiedzenie w celu usunięcia błędów. Protokół zawierający błędy stanowi dokument z głosowania.

Na pierwszej stronie protokołu należy uczynić adnotację „WADLIWY”.

Adnotację tę opatrują podpisami wszyscy członkowie komisji obecni przy tej czynności.

Adnotację opatruje się pieczęcią.

Prawidłową treść protokołu należy podać do wiadomości publicznej poprzez wywieszenie protokołu w siedzibie komisji.

PRZEKAZYWANIE DOKUMENTÓW Z WYBORÓW URZĘDNIKOWI WYBORCZEMU.

Po sporządzeniu protokołu głosowania i podaniu go do publicznej wiadomości komisja składa do opakowań zbiorczych osobno:

sporządzone wcześniej pakiety zawierające posegregowane:

- **nieważne,**
- **ważne,**
- **niewykorzystane karty do głosowania.**

Do opakowania zbiorczego przeznaczonego na karty do głosowania, nie można pakować żadnych innych dokumentów z wyborów oraz materiałów biurowych lub wyposażenia komisji.

Po dokładnym zamknięciu opakowanie zbiorcze zapieczętowuje się, przy użyciu pieczęci komisji, w sposób uniemożliwiający jego otwarcie bez naruszenia odcisku pieczęci.
W przypadku użycia worków do przygotowania opakowań zbiorczych, komisja zamyka worek oklejając go dokładnie taśmą klejącą i nakłada plombę strunową, jeżeli została przekazana komisji.

PRZEKAZYWANIE DOKUMENTÓW Z WYBORÓW URZĘDNIKOWI WYBORCZEMU.

Odrębnymi pakietami przekazywanymi urzędnikowi wyborczemu są:

- spis wyborców wraz z dołączonymi do niego aktami pełnomocnictwa,
- lista wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania, na której komisja odnotowywała fakt głosowania przez pełnomocnika,
- pakiety zawierające koperty zwrotne (bez kart do głosowania!!!),
- wszystkie arkusze pomocnicze i niewykorzystane formularze protokołu (także błędnie wypełnione),
- wadliwie sporządzone protokoły głosowania.

Pakiety zawierające ww. dokumenty pakuje się w zbiorczą paczkę, którą opisuje się, pieczętuje i zabezpiecza przed możliwością niekontrolowanego otwarcia.

Pozostałą dokumentację komisji

- drugi egzemplarz protokołu głosowania,
- nagrania przekazane jako dokumenty z wyborów przez mężów zaufania,
- protokoły posiedzeń,
- uchwały,
- drugie egzemplarze raportu ostrzeżeń itp.

Komisja pakuje w odrębną paczkę, którą opisuje i pieczętuje.

PLOMBY WYBORCZE

Urzędnicy wyborczy oraz członkowie komisji obwodowych otrzymają do swojej dyspozycji plomby typu:

plomba jednorazowa - naklejka foliowa

plomba strunowa

Każda z plomb jest opatrzona unikatowym numerem.

Krajowe Biuro Wyborcze

Plombowanie worka
przy zastosowaniu plomby strunowej

- Upewnić się, że w worku umieszczono tylko pakiety zawierające karty ważne, nieważne, i niewykorzystane do głosowania.
- Ciasno „zrolować” wlot worka.
- Okleić wlot worka taśmą klejącą.

Plombowanie worka
przy zastosowaniu plomby strunowej

- Nałożyć plombę strunową w sposób uniemożliwiający jej ściągnięcie z worka.
- Worek można bezpiecznie transportować.

W przypadku, gdy worek zostanie zabezpieczony plombą strunową, bez uprzedniego zabezpieczenia taśmą klejącą, plomba może zostać rozerwana.
Unikatowy numer plomby przewodniczący komisji wpisuje do wewnętrznego protokołu.

POSTĘPOWANIE Z NAKLEJKĄ FOLIOWĄ

Komisje otrzymają także plomby naklejkowe (plomby foliowe)

Biała - naklejona na plombę etykieta, przeznaczona jest na odciśnięcie pieczęci obwodowej komisji wyborczej..

Naklejka foliowa, w przypadku jej naruszenia po uprzednim naklejeniu na powierzchnię przedmiotu (obiektu) chronionego, informuje o nieuprawnionej ingerencji poprzez pojawienie się na powierzchni plomby, ukośnych napisów „OPEN VOID”.

<u>Komisja zobowiązana jest do ewidencjonowania użycia plomb.</u>

PRZEKAZYWANIE DOKUMENTÓW Z WYBORÓW URZĘDNIKOWI WYBORCZEMU.

Przekazanie dokumentów z wyborów urzędnikowi wyborczemu jest możliwe dopiero po otrzymaniu informacji o przyjęciu protokołów głosowania przez właściwe terytorialne komisje wyborcze.

Wówczas przewodniczący komisji przekazuje w depozyt urzędnikowi wyborczemu wszystkie opakowania zbiorcze i paczki z dokumentami.

Ponadto komisja przekazuje urzędnikowi wyborczemu pieczęć komisji i nienaruszony pakiet z pieczęcią ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie.

Sposób przekazania należy uzgodnić wcześniej z osobami, którym materiały te są przekazywane

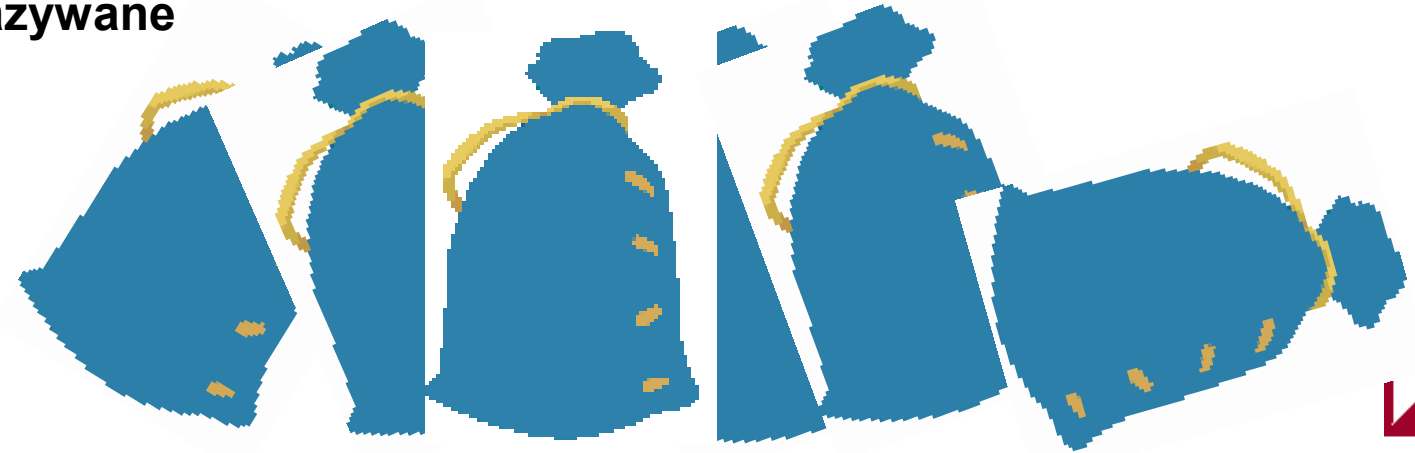

PONOWNE GŁOSOWANIE W WYBORACH WÓJTA.

W przypadku nieuzyskania przez żadnego z kandydatów na wójta więcej niż połowę ważnie oddanych głosów, ponowne głosowanie w wyborach wójta odbędzie się 4 listopada 2018 r.

Wyniki ponownego głosowania w obwodzie ustala ta sama komisja, która ustaliła wyniki w głosowaniu w dniu 21 października 2018 r.

Zadania komisji w zakresie ustalenia wyników ponownego głosowania są takie same, jak te, związane z ustaleniem wyników głosowania w dniu 21 października 2018 r.

Podczas wszystkich czynności komisji w dniu ponownego głosowania w lokalu wyborczym mogą przebywać wyłącznie mężowie zaufania wyznaczeni przez pełnomocników wyborczych (lub osoby przez nich upoważnione) komitetów wyborczych, <u>które zgłosiły kandydatów uczestniczących w ponownym głosowaniu</u> oraz obserwatorzy społeczni i międzynarodowi.

Zasady obecności mężów zaufania oraz obserwatorów społecznych są identyczne jak w pierwszym głosowaniu w dniu 21 października 2018 r.

PONOWNE GŁOSOWANIE W WYBORACH WÓJTA.

Tryb ustalenia wyników ponownego głosowania w obwodzie,

- **sporządzania protokołu głosowania,**
- **podania treści protokołu do publicznej wiadomości,**
- **przekazania protokołu z głosowania do właściwej gminnej lub miejskiej komisji wyborczej,**
- **przekazania dokumentów w depozyt,**

jest analogiczny do ustalania wyniku pierwszego głosowania w dniu 21 października 2018 r., z tym że komisja sporządza protokół zgodnie ze wzorem właściwym dla głosowania ponownego.

Dziękujemy Państwu za uwagę

Krajowe Biuro Wyborcze